

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGIKÁ FAKULTA

Ústav speciálně pedagogických studií

Diplomová práce

Bc. Martina Kulíková

Informovanost rodičů o zařízeních a službách pro děti raného věku ve
Zlínském kraji

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci 19. 6. 2018

.....

Martina Kulíková

Poděkování

Děkuji Mgr. Monice Kunhartové, Ph.D. za odborné vedení práce, poskytování rad a informací. Děkuji Mgr. Ivaně Talské za korekturu českého jazyka. Dále děkuji své rodině a příteli za podporu a oporu při vypracovávání této diplomové práce.

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Martina KULÍKOVÁ
Ústav:	Speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	Mgr. Monika Kunhartová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018
Název práce:	Informovanost rodičů o zařízeních a službách pro děti raného věku ve Zlínském kraji
Název v angličtině:	Awareness of parents about the institution and services for early age children in Zlin region
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá informovaností rodičů o zařízení a službách pro děti se zdravotním postižením v raném věku ve Zlínském kraji. Práce popisuje pojmy jako zdravotní postižení, volný čas dětí se zdravotním postižením i dětí intaktních. V praktické části se zabývá otázkou informovanosti rodičů a jejich názorem na to, zda je počet zařízení a služeb dostačující. Praktická část obsahuje seznam služeb a zařízení s popisem a doporučením od rodičů, kteří mají zkušenost se službami.
Klíčové slova:	zdravotní postižení, volný čas, volnočasové aktivity, rodina
Anotace v angličtině:	This diploma thesis deals with parents' awareness of facilities and services for children with disabilities at an early age in the Zlín Region. The thesis describes concepts of disability, leisure time of children with disabilities and intact children. In the practical part it deals with the issue of parental information and their opinion on whether the number of facilities and services is sufficient. The practical part contains a list of services and facilities with descriptions and recommendations from parents who have experience with services.
Klíčová slova v ang.:	disability, leisure time, leisure activities, family
Rozsah práce:	86
Jazyk práce:	český

Obsah

Anotace	4
Úvod	7
Teoretická východiska	8
1 Základní terminologie	8
1. 1 Vymezení pojmu zdravotní postižení	8
1. 2 Vymezení pojmů volný čas, volnočasové aktivity a hra	9
1. 2. 1 Formy hry	11
1. 3 Vymezení pojmu raný věk	13
1. 4 Vymezení pojmu rodina	14
1. 4. 1 Fáze přijetí dítěte s postižením.....	15
1. 4. 2 Typy výchovy dětí se zdravotním postižením.....	17
2 Vliv rodiny při hledání a výběru volnočasových aktivit pro děti	18
3 Volnočasové aktivity v životě dětí	22
3. 1 Volnočasové aktivity v životě dětí intaktních	22
3. 2 Volnočasové aktivity v životě dětí se zdravotním postižením	23
3. 2. 1 Vhodné hry pro děti se sluchovým postižením	25
3. 2. 2 Vhodné hry pro děti se zrakovým postižením.....	27
3. 2. 3 Vhodné hry pro děti s mentálním postižením	28
3. 2. 4 Vhodné hry pro děti s tělesným postižením	29
3. 2. 5 Vhodné hry pro děti s kombinovaným postižením.....	31
4 Instituce nabízející volnočasové aktivity	35
Praktická část	37
5 Metodologická východiska	37
5. 1 Cíle praktické části	37
5. 2 Metody praktické části	38
5. 3 Popis průběhu výzkumu	38
6 Seznam zařízení a služeb nabízející volnočasové aktivity	40
6. 1 Dětská centra, kluby, herny s programem i bez programu	40
6. 2 Plavání s miminky a dětmi raného věku	53
6. 3 Volnočasové aktivity nabízené speciálně-pedagogickými středisky, středisky rané péče a dětskými centry pro děti se zdravotním postižením či znevýhodněním	56
7 Výsledky výzkumu	61
7.1 Potvrzení hypotéz	61
7.2. Analýza konkrétních otázek dotazníku	62
7.3 Shrnutí	65

Závěr	66
Seznam literatury	67
Seznam internetových zdrojů	70
Seznam zkratk	72
Seznam příloh	73
Přílohy	74

Úvod

Tématem diplomové práce je informovanost rodičů o zařízeních a službách pro děti raného věku se zdravotním postižením ve Zlínském kraji. Po konzultaci s odborníky a jednotlivými rodiči dětí se zdravotním postižením bylo zjištěno, že osvětu a informovanost rodičů ve výše zmíněné oblasti je třeba prozkoumat, obohatit, rozšířit.

Hlavním cílem práce je poskytnout rodičům dětí se zdravotním postižením v raném věku přehledný seznam výše zmíněných zařízení a služeb ve Zlínském kraji. Seznam vyplyne z dílčího cíle, jímž je zjistit informovanost rodičů, jejich zkušenosti či zájem o zařízení a služby nabízející dětem se zdravotním postižením volnočasové aktivity a jejich názor, zda je služeb a zařízení pro tyto děti dostatek.

Diplomová práce se skládá ze dvou částí. První část se zabývá teoretickými východisky, které mají čtenáři přiblížit problematiku, vysvětlení základní terminologie, kterou se diplomová práce zabývá, dále objasnění důležitosti volnočasových aktivit v raném věku dítěte intaktního a dítěte se zdravotním postižením, neboť výběrem vhodných volnočasových aktivit si dítě utváří postoje, hodnoty, chování a může rozvíjet své možnosti, schopnosti, smysly hravou formou. V neposlední řadě je zmíněna role rodiny a rodičů v životě dítěte, vedení nebo pomoc v hledání, nabízení volnočasových aktivit, jelikož vzor, který je předkládaný ze strany rodičů a vhodné vedení, může napomoci při vytváření zájmů dítěte, jeho schopností i dovedností.

Druhá část diplomové práce je praktická, zjišťuje zkušenosti, zájem, informovanost rodičů o zařízeních a službách zabývajících se volnočasovými aktivitami pro děti raného věku se zdravotním postižením ve Zlínském kraji. Metodou pro zjištění informací byl zvolen dotazník. V praktické části práce najdeme podrobný seznam zařízení a služeb ve Zlínském kraji i se zkušenostmi rodičů, zda jsou daná zařízení vhodná pro děti se zdravotním postižením, jejich ochotu přizpůsobit se, popřípadě jejich vhodnost podle druhu a stupně postižení, kterým se dokážou přizpůsobit a upravit podmínky.

V závěru práce lze nalézt zkrácenou verzi seznamu, která by měla sloužit například jako informační leták u pediatrů, ve střediscích rané péče atd. pro rodiče dětí se zdravotním postižením, kteří budou mít zájem o zařízení nabízející volnočasové aktivity pro jejich děti.

Teoretická východiska

Teoretická část je věnována vymezení základních pojmů týkajících se tématu diplomové práce. Pro lepší orientaci a pochopení se v první kapitole věnujeme základní terminologii, tedy pojmů, se kterými se v diplomové práci setkáváme. Druhá kapitola uvádí významnost role rodiny při hledání a výběru volnočasových aktivit pro děti. Následující závěrečná kapitola pojednává o důležitosti volnočasových aktivit v životě dětí intaktních a v životě dětí se zdravotním postižením v raném věku.

1 Základní terminologie

Vymezení základní terminologie dopomáhá k pochopení problematiky, jíž se zabývá diplomová práce. Můžeme zde najít vysvětlení pojmů zdravotní postižení, volný čas a volnočasové aktivity, raný věk a rodina.

1. 1 Vymezení pojmu zdravotní postižení

Základní terminologie související se zdravotním postižením se od založení této vědy hodně změnila. V počátcích se používali termíny jako idiocie, úchylná mládež apod. Dnes již tato slova nepoužíváme, jelikož se staly hanlivým a urážlivým označením. Novodobým trendem je také označení osoby, jedince na první místo a jeho postižení či handicap je až druhořadý, čímž vyjadřujeme, že osoba se zdravotním postižením má stejná práva jako my ostatní, tzn. právo na svobodu, lidskou důstojnost, či socializaci do společnosti. (Michalík, 2011)

Zdravotní postižení definujeme jako: *„Relativně trvalý, ireparabilní stav jedince v kognitivní, komunikační, motorické nebo emocionálně-volní oblasti, který se manifestuje signifikantními obtížemi při učení a sociálním chování. Vyznačuje se nedostatkem v integritě orgánu nebo funkci, který způsobuje problémy v kognici, senzorické sféře, komunikaci, sociabilitě, mobilitě a sebeobsluze jedince. Z etiologického aspektu je možno termín p. také chápat jako důsledek anomálního vývinu, výsledkem, kterého jsou obtíže při transformaci jevů a procesů do symbolických forem, při jejich zpracování, uchování, vybavení a při uskutečňování operací s nimi, dále při řešení situací pohybem, v mobilitě, sociální interakci a v sebeobsluze“* (Hanáková, 2012, s.32)

Vada, postižení a handicap jsou pojmy, které se vzájemně ovlivňují a mají mezi sebou vztah, ale každý z nich vyznačuje něco rozdílného. Pojďme si je tedy definovat podle Mezinárodní klasifikace vad, postižení a handicapů (ICIDH) od WHO. Defektem neboli vadou rozumíme abnormalitu funkce či struktury v oblasti psychické, fyziologické nebo anatomické. Můžeme ji dělit na orgánovou, funkční, podle intenzity na lehkou, střední, těžkou a podle příčin na vrozenou a získanou vadu. Klasifikaci vad mají na starosti většinou zdravotnické organizace. Postižení chápeme jako omezení schopnosti nebo její ztrátu dělat činnosti způsobem, který je člověkem chápán jako normální. Například u jedince s diparézou se předpokládá, že bude na vozíčku a nebude moct běžně používat své nohy k chůzi či běhu. Znevýhodnění neboli handicap popisujeme jako omezení, které vyplývá z výše uvedené vady či postižení. Znevýhodnění člověku zabraňuje plnit role v životě, které jsou pro něj, vzhledem k jeho věku, pohlaví normální. (<http://www.who.int/classifications/icf/en/>)

„Zdravotním postižením myslíme nejen újmu na zdraví jako následek vrozené nebo získané poruchy struktury a funkce organismu, nýbrž všechna postižení vedoucí k omezení pohybové zdatnosti, funkce smyslových orgánů, mentálních a jiných funkcí a vyúsťující v handicap dotýkající se postavení takového jedince ve společnosti.“ (Matějček, 2001, s.7)

1. 2 Vymezení pojmů volný čas, volnočasové aktivity a hra

„Volný čas v nejužším slova smyslu znamená efektivní, skutečnou, svobodnou a plně disponibilní dobu, je obdobím nezávislým na době spánku, zaměstnání i na polovolném čase jako prostor pro uspokojení všech přirozených i společenských potřeb, vyjma doby spánku a práce. Volný čas je relativně snadno dostupný prostor pro vzdělání a ideální příležitost k získání informací a životní orientace.“ (Vážanský, 2001, s. 26)

Podle Šeráka (2009) můžeme volný čas definovat jako svobodu, při níž se jedinec může svobodně seberealizovat. Důležitou rolí ve volném čase jsou vzory chování a hodnoty vytvořené v průběhu života, a to především v dětství.

Volný čas jako svobodu popisuje taktéž Pavková (2002, s. 13): *„Volný čas je doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění. Volný čas je jednoduše doba, kterou si strávíme podle vlastních představ.“*

Volný čas obsahuje nejen odpočinek, zábavu, ale také příležitost poznávat různé činnosti nebo oblasti života ve společnosti. Dále přispívá k formování dovedností, vědomostí,

zájmů a schopností člověka, aby se naučil trávit volný čas tak, aby to prospívalo jeho tělesnému i duševnímu zdraví. (Čáp, 1993)

Způsobem, jakým člověk využívá svůj volný čas a jak s ním hospodaří, je jedním z nejdůležitějších ukazatelů životního stylu. V rámci dělení typů lidí z hlediska volného času podle hodnoty, kterou mu přisuzují, rozpoznáváme typy lidí, pro které volný čas neexistuje, neznají ho, jelikož neumí odpočívat. Jedná se o tzv. workoholiky. Opakem jsou jedinci, pro které je volný čas ten nejdůležitější, dokonce pro ně může být i smyslem či významnou životní náplní. Práci berou jako povinnost, negativní jev. Ani jedna ze dvou uvedených možností není zcela v pořádku. V prvním případě jde o podceňování až opovrhování volných časem, v druhém případě jde o přeceňování volného času. Ideální jsou jedinci, kteří svůj volný čas i práci dokážou užít dle možností pozitivně nebo zůstat alespoň v neutrální rovině. Rovnováha mezi volným časem a prací by se měla objevovat u rodičů, aby ji stejně mohly přebírat a učit se jejich děti. V rodinách se způsob hospodaření s časem liší. Můžeme rozlišit rodiny materiální, kde se její členové snaží být zajištěni po stránce materiální. Rádi si nakupují značkové drahé oblečení, nejnovější elektroniku či majetky, jezdí na velmi drahé dovolené do zahraničí i se svými dětmi, které znají pouze přepychový životní styl. Cokoliv chtějí, to okamžitě dostanou. Děti z těchto rodin pak můžeme vidět, jak jsou zahaleny v drahém značkovém oblečení, díky kterému jim však rodiče nedovolí hrát si na písku s dětmi, aby se nezašpinily. Rozdělit můžeme i chování člověka ve volnočasových aktivitách podle míry jeho aktivity. Například otec, který má rád fotbal, na jedné straně bude sedět u televize a sledovat fotbal, na druhé straně aktivní otec vezme svého chlapce na zahradu a budou si spolu kopat a otec může synovi předávat i znalosti, které o fotbalu má a tím mu předávat zájmy. Rozlišovat můžeme také osoby podle sociální interakce. Jedna skupina bude trávit volný čas raději sama, například relaxací, nebo u dětí s autismem to může být stereotypní činnost v rohu místnosti, ale budou sami a spokojení. Naopak jsou lidé, kteří si nejvíce svůj volný čas užijí v kolektivu lidí. Samozřejmě tyto dvě formy se mohou vzájemně propojovat. Někdy rádi vyhledáváme společnost, ale existují i dny, kdy i největší extroverti rádi zalezou sami do peřin. (Hájek, 2010)

Potřebujeme zde zmínit také faktory ovlivňující volný čas dětí, výběr zájmů, hodnot, postavení ve společnosti. Rozdělit se dají například na měnné a neměnné. Mezi ty neměnné patří pohlaví dítěte, národnost, barva pleti, aktuální zdravotní stav. Měnné chápeme jako ty, které jsou určitou dobu dané, ale dítě je může měnit dle své potřeby za podpory své rodiny či prostředí, vrstevníků. Patří mezi ně strava, postoje k problematice drog, šikaně, alkoholu, zneužívání, kouření, volba kamarádů, volba školy a samozřejmě volba trávení

volného času. V neposlední řadě bychom chtěli popsat faktory dané, neměnitelné a závislé na rodině jako je sociokulturní postavení rodiny, finanční možnosti, místo bydliště, životní styl. Jako další dělení faktorů můžeme uvést vnější a vnitřní. Vnitřních faktorů ovlivňujících volnočasové aktivity dětí je spousta, patří k nim vlastnosti osobnosti, temperament, zdravotní stav dítěte, psychický stav, věk, pohlaví a vlastní aktivita jedince. Vnější faktory jsou pak již výše zmiňované sociální a rodinné prostředí, ve kterém dítě žije. Vnitřní faktory dělíme ještě na psychologické, kam patří temperament, nervová soustava a rozumové schopnosti ve vývoji osobnosti, a na biologické faktory jako je zdravotní postižení, znevýhodnění, fyzická zdatnost a předpoklady k aktivitám nebo zájmům. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2002)

K volnému času patří také „zájmové vzdělávání“. Formy zájmového vzdělávání se dle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 ve znění vyhlášky č. 109/2011 Sb. uskutečňuje:

- *Příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činností nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání.*
- *Pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností.*
- *Táborovou činností a další činností spojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání.*
- *Osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a studenty, popřípadě i další osoby, činností vedoucí k prevenci rizikového chování a výchovou k dobrovolnictví.*
- *Individuální práci, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů.*
- *Využitím otevřené nabídky spontánních činností.“ (Vyhláška č. 74/2005 ve znění vyhlášky č. 109/2011 Sb.)*

1. 2. 1 Formy hry

„Hra jako jedna ze základních charakteristik chování a projevů dítěte představuje jeho stálou potřebu neustále zkoumat okolní svět z bezpečné základny. Dá se říci, že hra je jazykem dětství, dorozumivacím prostředkem, který dítě používá k duševnímu růstu i k učení. Jako jedna ze základních psychických potřeb má vrozený základ a do většiny jejích forem se promítají přání, touhy a myšlenky, které souvisejí s poznáváním. Dětská hra je prezentací každodenního života a světa takového, jak je viděn dětskýma očima, a ve vztazích, které dítě vzhledem

ke svému věku dokáže pochopit.“ (<https://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/13271/DIDAKTICKA-HRA-A-JEJ.../>)

Formy dětské hry jsou různé. U některých her jde o to, aby byly procvičovány tělesné funkce ve složitých formách. Nyní se jedná o typ hry funkční nebo činnostní. U jiného typu hry se zaměřujeme na sestavení nových věcí z daného materiálu, například stavění z lega, kostek, tvoření scén z postaviček, staveb a podobně. Zde zařazujeme i vytváření staveb z písku, hlíny, plastelíny a kreslení předmětů. Toto jsou realistické a konstrukční typy her. Třetí typ hry je iluzivní. Jedná se o hry, při kterých dítě využívá předměty v symbolickém smyslu a mění tím svět dle svých představ a iluzí. Jeden zástupný symbol (např. kus dřeva) může být zbraní, miminkem, které dítě pěstuje nebo loďka apod. Závěrečná typ hry je hra úkolová. Hra na prodavače, doktory, maminku a tatínka. Touto formou hry se děti učí sociálním rolím, které jsou výsledkem jejich pozorování. (Langmeier, Krejčířová, 2006)

Další rozdělení uvádí Opravilová (2004), která třídí hry podle toho, které schopnosti rozvíjejí. Řadíme zde hry intelektuální, smyslové, speciální a pohybové. Druhá skupina je určena podle typu činnosti na hru napodobivou, dramatizující, konstruktivní, fiktivní. Dále pak jsou to typy her podle věku, pohlaví, počtu hráčů či místa, kde se hra odehrává.

Jiní z autorů dělí formu hry posloupně od narození dětí a první výskyty hry u těchto dětí až do smysluplné strukturované hry. Dítě začíná hrou funkční, při které se objevuje vykonávání jednoduchých dovedností, jako je tleskání, kopání apod. Následuje období fiktivní formy hry, která se týká představivosti a fantazie ve smyslu prisuzování role předmětu nebo sobě. Při hře receptivní už dítě pozorně naslouchá a vnímá, projevuje zájem. A poslední hra konstruktivní je již strukturované, promyšlené hraní s kostkami, kreslení atd. (Bühlerová in Fontana, 1997)

Další rozdělení charakterizuje období raného věku dítěte jako senzomotorické, které se objevuje v prvním roce života. Reorientace k objektům je charakteristické pro období od patnáctého do dvacátého prvního měsíce dítěte. První předstíraná hra je zaznamenána kolem dvacátého čtvrtého měsíce. A náhražková předstíraná hra je od dvou do tří let dítěte. (Fontana, 1997)

„Prvním objektem hry je pro dítě dospělá osoba. Během počáteční interakce dítě a dospělý komunikují, hrají si a experimentují pomocí výrazů obličejové gest, zvuků, napodobování. Hra je často doprovázena pozitivními výrazy, jako je smích, výskání, radostné kňourání. Dětskou hrou výrazně ovlivňují vlastnosti předmětů.“ (Beyer, 2006, s. 36)

Tuto hru s předměty můžeme rozdělit na čtyři kategorie. První kategorie je senzomotorická hra objevující se kolem šestého až osmého měsíce života, kdy si dítě hraje

s předmětem formou kutálení, přehazování, strkání do pusy, cucání atd. Následuje hra organizační. Dítě se snaží hračky zorganizovat, skládá je do řady, sloupce, na sebe. V tomto období jsou vhodné vkládací hračky. Pohybujeme se kolem šestého až devátého měsíce. Období organizační hry je důležité pro pochopení, že předměty mají své vlastnosti. Od devíti do dvanácti měsíců mluvíme o hře funkční. Dítě již používá předměty podle jejich správného využití a funkčnosti. Poslední kategorií je předstíraná neboli symbolická hra. Jde o záměnu předmětů, předstírání, že kostka je auto, panenka je živé miminko nebo předstírání existence, například, že pod postelí je medvěd apod. Je důležité podotknout, že tyto formy jsou vázány na individuální vývoj každého dítěte, uvedený věk je tedy jen orientační. (Beyer, 2006)

1. 3 Vymezení pojmu raný věk

Život jedince začíná zhruba 280 dní před narozením, spojením chromozómů od matky i otce. Již při splynutí dvou buněk může být předána dítěti genetická vada, onemocnění, postižení. Dalších 9 měsíců pak ovlivňuje matka, její přístup ke svému tělu a přítomnému plodu v děloze. Po narození začíná období raného věku, které můžeme ještě dělit na období novorozenecké, kojenecké a batolecí. Raný věk je pak vymezen od narození dítěte po dobu 3 let. Pro dítě v novorozeneckém období je velmi důležité mít na blízku rodiče, hlavně matku. Proto je již dlouhodobě trendem tzv. „Rooming in,“ nepřekládá se doslovně, ale mohli bychom to vysvětlit jako bydlení spolu. V novorozeneckém období jde v podstatě o uspokojování základních potřeb novorozence včetně emocionálního naplňování. V kojeneckém věku už se objevují první projevy pozornosti dítěte, nejvíce uchyluje svůj zrak k lidskému obličejí a ke svým rukám, které se často vyskytují v jeho zorném poli. Koncem druhého měsíce se objevuje první uvědomělý úsměv dítěte jako reakce na něco, co se mu líbí, co jej zaujalo. S úsměvem se objevuje společenský kontakt. Další měsíce jsou pro dítě zlomové v oblasti poznávací. Všechno se snaží osahat, strkat do úst, objevuje, pozoruje, poznává. Přijímá podněty, hračky od svých rodičů či sourozenců a zkoumá je. Kolem jednoho roku začíná dítě stát, lézt, objevují se první krůčky. Pro dítě je to zdroj pro další poznávání. Už si nemusí hrát pouze s věcmi, které mu podají rodiče, nyní už si může sám přijít, přilézt si k věci, která ho zaujala, kterou nezná. Zlepšení koordinace mezi okem a rukou. Začínají se také objevovat první slova. Později první dvojslovné věty, víceslovné věty a pak přichází oblíbená otázka rodičů „proč?“ a s tímhle obdobím souvisí období vzdoru. Ze strany rodičů by se mělo objevovat trvání si na svých pravidlech. Například pokud si dítě hraje s hračkami, následuje také to, že si hračky po sobě musí uklidit až si svou hru dohraje. (Matějček, Pokorná, 1995)

„Z psychologického hlediska má časné dětství mimořádnou důležitost. Podobná zkoumání posledních desetiletí ukázala, jak velký význam pro další utváření osobnosti člověka má nejen uspokojení základních biologických potřeb dítěte a přiměřená péče zdravotní a hygienická, ale také uspokojení základních potřeb duševních a náležité zásobení podněty smyslovými a citovými.“ (Matějček, 2001, s. 113)

Raný věk dítěte s postižením zpravidla probíhá odlišně než u dětí intaktních. Při narození dítěte střídá radost z příchodu nového člena do rodiny strach z toho, jak dítě bude vyrůstat, v čem bude odlišný, jak to bude celá rodina zvládat. V těchto situacích je velmi důležitá podpora všech pomáhajících profesí. První, s kým rodiče mluví, jsou většinou zdravotníci, doktoři. Dále se rodiče mohou obrátit na Střediska rané péče, která se o dítě i rodinu starají od narození do sedmi let věku dítěte. Zodpovídají na otázky rodičů, pomáhají s výchovou, vzděláváním, výběrem vhodného vzdělávacího zařízení, s kompenzačními pomůckami a podobně. (<https://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/rana-pece/vznik-a-vyvoj-rane-pece-u-nas.shtml>)

Když se narodí do rodiny miminko se zdravotním postižením, rodiče čeká těžká situace. Snaží se smířit se zdravotním stavem svého dítěte, hledají nezbytné informace, specialisty, kteří budou kompenzovat či léčit nemoc, postižení, znevýhodnění dítěte, učí se, jak se svým dítětem správně komunikovat, například pomocí alternativní a augmentativní komunikace. Bezpodmínečně musí svému dítěti se zdravotním postižením poskytovat více péče a podpory než zdravému dítěti. (<https://www.sancedetem.cz/cs/hledam-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/deti-s-kombinovanim-postizenim/rodina-ditete-s-kombinovanim-postizenim.shtml>)

1. 4 Vymezení pojmu rodina

Není jednoduché uvést definici dnešní rodiny, neboť tradice, jak by měla vypadat rodina a k tomu příslušná kritéria přestávají být platná. Co se týká oblasti institucionálního spojení svazkem manželským, který již dnes není nutný, tedy spolu mohou žít dva partneři a mít spolu i děti bez manželství. Z tohoto hlediska je možné přijmout, že rodina je strukturovaný celek, jehož naplněním je utvářet co nejbezpečnější stabilní prostředí, ve kterém jeho členové budou sdílet, reprodukovat a vytvářet život lidí. Jde o přirozené prostředí, do kterého se narodí dítě. Rodina je primární sociální činitel pro většinu dětí. Přes všechna stádia a komplikace, kterými si prošla rodina v historickém vývoji, je nenahraditelnou a těžko postradatelnou institucí

pro dospělé i pro dítě. Je přítomna na počátku rozvíjení jedince a má schopnost významně ovlivnit její rozvoj. (Kraus, 2008)

Mezi primární hodnoty života patří touha po rodině, mít svého partnera a s ním vlastní děti. Tyto hodnoty dávají člověku smysluplnost jeho vlastní existence, jsou příčinou psychické pohody. Úplná rodina, skládající se ze stálého partnera a dětí, umožňuje jedinci vidět sám sebe realisticky, rodina zrcadlí jeho chování. Obvykle se dospělí při prožívání dětství se svým dítětem snaží ponaučit a vyvarovat chyb, které dělali jejich vlastní rodiče, když byli dětmi. V rodině se vzájemně mezi členy rozšiřuje sociální pole, noví příbuzní od partnera či partnerky, později o vrstevníky dětí a vzájemném kontaktu mezi jejich rodiči. Rodina by měla poskytovat svým členům oporu v běžných každodenních i v těžších životních situacích, například co se týká finančních problémů nebo vážných onemocnění a postižení. V některých případech rodina může být i zdrojem stresu. Vzhledem k tomu, že rodiče se o děti musejí starat a věnovat se jim za každé situace (nemocní, zdraví, vyčerpání atd.), musí děti snášet i různé výkyvy nálad rodičů. Atmosféra v rodině je ovlivněna i komunikační schopností mezi partnery, zda se dokážou dohodnout na spoustě věcí bez hádek, nebo všechny konflikty končí právě neshodami až hádkami. (Matoušek, 2003)

Rodinou se zabývají i sociologové, ekonomové, politici, psychologové a v neposlední řadě také pedagogové. Říčan nazývá rodinu jako „oázu klidu a pohody“ v poměru toho, kolik je dnes ve světě krutosti, honění se za kariérou, přetvařování, pomluv, nenávisti mezi lidmi. Poukazuje na důležitost rodiny, která by měla být pro její členy na prvním místě před čímkoli jiným. Můžeme to označit za důležitou lekci, kterou by mělo dítě v rodině přebrat, naučit se ji, aby v budoucnu dávalo stejně velkou váhu své rodině stávající i následně své vlastní. Rodina je základ pro celý další život člověka. Měla by splňovat pár základních vlastností jako je vzájemnost, upřímnost, pravdivost. Jak už jsme výše zmiňovali, významná pro rodinu je opora, kdy by jednotliví členové rodiny měli za sebou stát a vzájemně se podržet, podporovat, popřípadě poradit, kdy starší generace předává zkušenosti mladší. (Říčan, 2013, s. 60)

1. 4. 1 Fáze přijetí dítěte s postižením

„Situace rodiny s postiženým členem je velmi nestandardní prakticky ve všech ohledech a pro všechny členy. Už narození dítěte se závažnou vadou nebo poruchou je natolik obtížná událost, že bývá někdy dokonce srovnávána např. s úmrtím člena rodiny. I v tomto případě totiž rodina prochází krizí a musí řešit mnoho důležitých otázek, měnit řadu svých představ a rozhodnutí, zpracovávat nemálo nových zážitků. Reakce rodiny v takové situaci prochází

obdobně jako při jiných zátěžových situacích několika fázemi“ (Vágnerová, 2004 in Slowík, 2007, s. 33-34)

Po diagnostikování postižení obvykle rodiče prochází prvním stadiem šoku, zmatku, zklamání. Druhým stádiem je fáze zoufalství, beznaděje. Třetí obranná fáze, kdy se rodiče snaží najít viníka, popírání skutečnosti a teprve potom přichází fáze smíření, přijetí dítěte takového, jaké je. Každý z rodičů fáze prožívá individuálně podle sebe. Přichází období, kdy nastává fáze uvědomování si, že bude potřeba přeorganizovat spoustu věcí, přizpůsobovat se dítěti a jeho individuálním možnostem. Individuální možnosti dítěte teprve zjišťují a informují se o všem, co k postižení náleží. Přichází mimořádná zátěž, se kterou se rodiče musejí srovnat. Rodiče začínají být úzkostnější, jsou citlivější na reakce a nevhodné chování okolí. Začíná nové období pro dítě i rodiče, kdy budou objevovat vzájemně jeden druhého a prohlubovat a tvořit si tak vzájemné vztahy mezi sebou. *„Dítě jim už nadále nesmí představovat životní nezdár a zklamání, ale naopak životní úkol!“ (Matějček, 2001, s. 26)*

V případech, kdy se rodiče dozvídají diagnózu v pozdějším věku, jako například u autismu, procházejí spoustou emocí. Tyto emoce se objevují od chvíle prvních náznaků u dítěte, že se nevyvíjí zcela běžným způsobem jako děti kolem až po chvíli, kdy je vyslovena diagnóza. Mezi emoce v období čekání na diagnózu patří zoufalství, vztek, vina, osamocení, neznalost a nakonec úleva, a to ve smyslu, že už vědí, co se děje s jejich dítětem a umí to pojmenovat. Po ukončení diagnostiky a pojmenování problému postižení nastávají výše uvedené fáze, přeorganizování života a smíření se ze situací. (Kirby, 2002)

Jako příklad můžeme uvést výpověď paní Fitznerové, která popsala zkušenost na čekání diagnózy a reakci po zjištění diagnózy: *„Pokud lékaři nemají jasno v tom, o jaký problém se jedná, rodina se dostane do složitého procesu hledání diagnózy, který může být zdoluhavý, vyčerpávající a frustrující. Situace je o to horší, že nemáme pevnou půdu pod nohama. Je to podobné, jako když chodíte po minovém poli. Možná se všem bombám vyhnete, ale jistotu zkrátka nemáte.“* Po zjištění diagnózy se pocity změnil: *„Jednoznačně určená diagnóza dítěte sice rodině zpočátku způsobí šok, ale aspoň je tu šance popovídat si s lékaři, vyhledat si k danému problému informace v literatuře nebo na internetu. Můžeme se také poradit s lidmi, kteří zažívali totéž a jsou už o kus dál.“* (Fitznerová, 2010, s. 34)

1. 4. 2 Typy výchovy dětí se zdravotním postižením

U rodičů dítěte se zdravotním postižením můžeme hovořit o několika typech výchovy. První z nich je výchova příliš úzkostná. Rodič velmi lpí na dítěti, přehnaně ho ochraňuje, což vede k omezování tvořivosti, kreativity a vlastní seberealizaci dítěte. Druhým typem výchovy je výchova rozmazlující, při níž dochází k přemíře emocionálního lpění na dítěti ze strany rodiče. Dochází k tomu, že rodiče brání svému dítěti se osamostatnit. Chtějí mu láskou vynahradit to, o co v životě přišel v důsledku svého postižení. Třetí, perfekcionistická výchova se vyznačuje přeceňováním dítěte, tlačení ho k tomu, aby bylo nejlepší, ve všem první. Může vést až k narušení osobnosti dítěte. Protekční výchovou se rodiče snaží, aby jejich dítě dosáhlo významných a výhodných hodnot bez ohledu na to, jakým způsobem jich dosáhne. Zařizují dítěti úlevy, připravují ho na každý den a tím mu nedovolují dospět. A poslední výchova zavrhuje, která se projevuje převážně ve skrytých formách u rodičů, kteří se nedokážou smířit s postižením jejich dítěte a neustále pro ně představuje zklamání, neštěstí. (Matějček, 2001)

2 Vliv rodiny při hledání a výběru volnočasových aktivit pro děti

Rodina má nejdůležitější a největší vliv na dítě, je první sociální skupinou, se kterou se dítě setkává. Rodinu nazýváme nepostradatelnou a nenahraditelnou institucí, která je nejdůležitějším činitelem v životě dítěte. Její nezastupitelná role se projevuje obzvláště v předávání hodnot z generace na generaci. (Kraus, 2008)

U jednotlivých členů v rodině se čím dál častěji traduje tvrzení, že není podstatné, kolik tráví rodiče s dětmi volného času, ale zda je ten čas vyplněn kvalitní a smysluplnou činností. Což je velmi mylné tvrzení. V dřívějších dobách byli rodiče zaneprázdnění, možná i více než rodiče v době dnešní, ale přesto měli pro své děti času, kolik potřebovaly, chtěly a byli svým dětem neustále nablízku. Děti byly součástí každodenních činností rodičů, děti sledovaly a tím se i učily, jak se vaří, obdělává pole, pečují o sourozence, o domácnost i domácí zvířata. Kdykoliv se objevil problém, dítě plakalo, něco se mu nelíbilo, tak rodič přestal se svou činností a věnoval se dítěti. Rodiče v dnešní době jsou také zaneprázdnění, často důsledkem zaměstnání, kariérního růstu, takže tráví celé dny v práci, daleko od svých dětí. Rodiče se pak z výčitek snaží svému dítěti čas vrátit ve formě dárků, vymyšlení a organizování výletů, věnují mu až přehnanou péči, která není vždy ku prospěchu výchovy. Příkladem může být krmení dítěte nebo zavazování tkaniček v pěti letech a později, kdy už dítě tyto činnosti má zvládat samo. Tenhle zvolený styl výchovy připravuje potomky o rozvoj k samostatnosti a vlastní iniciativě. Rodič by měl mít na paměti i potřeby svého vlastního dítěte. Neznamená, že když zrovna teď má čas rodič na hraní se s dítětem, že i dítě má zrovna teď chuť na to hrát se svým rodičem. Může být unavené z dopoledních hrátek nebo chtít mít prostě chvíli jen samo pro sebe. A pokud se vrátíme ke kvalitě trávení volného času rodiče s dítětem, vždy bude kvalitnější a efektivnější minuta stráveného společného času v době, kdy o to má zájem i rodič i dítě než deset minut trávení volného času v době, kdy o to nestojí dítě nebo rodič, ať už z důvodu únavy, nezájmu nebo nechuti. Například pokud maminka zkrátí svoji mateřskou a dítě již ve dvou letech navštěvuje jesle, můžeme se setkat se situací, kdy dítě vyzvedne v jeslích a naplánuje si s ním výlet, aby mu vynahradila čas, kdy byla v práci a nemohla se mu věnovat. Zapomíná však na to, že dítě je z jeslí unavené. Bylo celé dopoledne se spoustou lidí a chtělo by být možná jen samo. Kdyby ale dítě bylo třeba s babičkou a mělo dostatek odpočinku, spánku a nenarušoval by se mu jeho běžný denní režim a byl by ve svém přirozeném prostředí, tak by odpoledne toto dítě bylo moc rádo s rodiči i například na nějakém výletě do ZOO. V pozdějším věku se pak u dětí objevuje něco jako pomsta rodičům za to, že jejich rodiče neměli čas se jim věnovat, tak teď dají děti přednost zase něčemu jinému před trávením

volného času s rodiči. Přitom spousta rodičů by potvrdila, že nejvýznamnější okamžiky v životě často vzniknou v rámci naprosto obyčejné, ničím nevýznamné, neplánované chvíle. Jestliže je cílem rodičů být pro své děti vzorem a životní jistotou, chce to hodně společně stráveného času. Děti stále rostou, mění se, získávají postoje, hodnoty, zájmy a s každým krokem ve vývoji se mění i rodičovská role. Jiná bude rodičovská role v období, kdy bude dítě novorozencem a kojencem, kdy dítě potřebuje uspokojit základní fyziologické potřeby, zahltit láskou a péčí, a jiná v období kolem 2-3 roku, kdy se dítě učí mluvit, ptá se na všechno „proč?“ a rodič vysvětluje a vychovává své dítě. Již od nejtělejšího věku rodič své dítě ovlivňuje a učí, jak může vhodně trávit svůj volný čas. (<http://psychologie.cz/mytus-kvalitniho-casu/>)

Na děti působí každý den aktuální atmosféra, která se doma vyskytuje. Místo prvotní realizace volnočasových aktivit je bezesporu rodina. Realizaci ovlivňuje rodinné prostředí, finanční možnosti rodiny, národnost, náboženství, sociokulturní zázemí a jiné faktory. Při působení na dítě je kladen důraz na to, zda výchovu zajišťuje jen jeden rodič nebo oba (úplná, neúplná rodina), dále pak střídavá péče, pěstounská péče nebo život v dětském domově. Rodina by měla dítě podporovat a umožnit mu volnočasové aktivity, ale mnohdy to není možné z důvodu nezájmu, financí nebo z důvodu přímého ztížení přístupu k aktivitám, které dítě má rádo. Záleží na ochotě a schopnostech rodiny věnovat se svým dětem, ve smyslu výchovy a možnostech mít dostatek volného času. (Vágnerová, 2000)

Jak dítě tráví volný čas, je limitováno samozřejmě i prostředím a stupněm rozvoje společnosti. Dále pohlavím, věkem, zdravotním stavem, rodinným stavem, rodinným prostředím, místem bydliště, vzděláním, ekonomicko-materiálním zajištěním, psychikou, temperamentem a strukturou zájmů jedince. (Hodaň, Dohnal, 2008).

Pro dítě, ale také pro rodiče ve funkční úplné rodině je důležité, aby alespoň některé činnosti v průběhu dne dělali všichni nebo většina členů rodiny. Je to velmi významné pro vzájemné se poznávání, porozumění jeden druhému. Pokud rodič své dítě dobře zná, lehčeji si pak dítě od rodiče převezme postoje, rady, zájmy. (Matoušek, 2003)

Obdobný názor ke znalosti svého dítěte, abychom mohli dítě vést, motivovat k nějakému cíli, má i Matějček (2001). Dítě poté vedeme k rozvíjení své osobnosti, soběstačnosti, aby bylo později schopno se integrovat do běžné společnosti v rámci svých individuálních potřeb. Samozřejmě pro vybudování správné motivace k cíli je složitý úkol, na kterém se podílí spousta odborníků, avšak velmi důležitou roli zde hraje rodina a rodiče dítěte, kteří s ním tráví nejvíce času v přirozeném prostředí a jsou prvním sociálním činitelem v oblasti výchovy. Do 8 měsíců života je dítě závislé na podněty, které mu nabídne sám rodič, teprve až později, v období lezení, chůze a běhání se objevuje iniciativa, hledání a výběr

hraček, podnětů ze strany dítěte. To vše přispívá pozitivně k rozvoji motoriky. Vývoj motoriky jde ruku v ruce s vývojem hry, která rozvíjí intelektovou, citovou a povahovou složku. Rozvoj těchto složek dále souvisí se zapojováním se do kolektivu v období kolem 3 let dítěte, tudíž k úspěšné integraci mezi své vrstevníky. (Matějček, 2001)

Mezi znaky výchovy ke zdravému životnímu stylu patří právě i způsob, jak tráví rodina volný čas. Zastavíme se chvíli u životního stylu. Ten je definován jako rozsáhlý soubor obsahující postoje, normy, návyky, činnosti, které specificky vystihují osobnost každého jedince. Hodnoty, kulturní a ekonomická úroveň, tradice a vzdělání rodičů, to všechno je ovlivňováno naším životním stylem. Rodiče dítě vedou a vychovávají ke zdravému životnímu stylu a součástí tohoto vychovávání je správné využívání svého volného času a vhodný výběr volnočasových aktivit. Důležitá je pro rodinu i pedagogizace prostředí a podmínky, které ovlivňují postoj dětí ke kultuře, hře, práci, životu jako takovému. I tady další autor poukazuje na důležitý faktor, který ovlivňuje míru volného času a tím je zaměstnání rodičů. Dalšími faktory jsou finanční možnosti, materiální prostředí rodiny a struktura rodiny, zda je rodina úplná, neúplná, kolik má sourozenců apod. (Kraus, 2008)

První zkušenost s volným časem a jeho využíváním získávají děti ve své rodině. Ve funkční rodině jsou rodiče pro děti vzorem. Přebírají od rodičů hodnoty, zájmy, názory, ale také způsob, jak trávit volný čas. Kolikrát můžeme slyšet od dětí: „*Chci být jako maminka nebo tatínek.*“ Z čehož vyplývá, že je velmi důležité, z jaké rodiny dítě pochází. Jak již bylo výše uvedeno, dítě by mělo být z rodiny funkční, úplné, aby mělo ženský i mužský vzor. Záleží na tom, zda je rodina malá nebo velká, ovlivňujícím faktorem je také věk rodičů, počet sourozenců a jejich pohlaví, styl a funkce výchovy. Neméně důležitá je komunikace mezi rodiči, vzájemná tolerance při vybírání zájmů. Roli hrají i několikrát již zmíněné finanční možnosti, životní styl rodiny, postoje a hodnoty. Velkým úspěchem pro rodiče by mělo být, pokud se jim podaří vychovat dítě s hodnotnými, pestrými a všestrannými zájmy ve svém volném čase, které mu budou pomáhat rozvíjet vlastní iniciativu, seberealizovat se ve společnosti a navazovat kvalitní společenské vztahy se svým okolím. (Hájek, 2010)

Styl výchovy by neměl být zcela direktivní, ale by neměl mít naprosto volný průběh bez pravidel a řádu. Rodiče by měli dítě spíše inspirovat a spoluorganizovat volnočasové aktivity. Uvedeme tři způsoby, kterými se vliv rodiny podílí na způsobu trávení volného času. První z těchto způsobů je nápodoba a reprodukce projevující se přejímáním vzorců pozitivního volnočasového jednání od rodičů při hře. Například při společenských hrách, domácích oslavách, setkání s rodinou nebo přáteli, při výletech, vycházkách nebo na rodinných dovolených a spousty dalších. Druhým způsobem je realizace individuálních a společenských

pravidelných zájmových činností dětí. Myslíme tím sportovní, zábavné aktivity, které mohou být pro děti těmi zájmy, které po rodičích převzou. Příkladem může být maminka, která ráda hraje na hudební nástroje, a její dcera bude chtít krásně hrát po mamince a bude se to chtít naučit. Posledním třetím způsobem je sledování a reagování na potřeby, zájmy a nadání dítěte. Jde o motivaci, inspiraci a podporu dítěte v činnostech, aktivitách, ke kterým si najde cestu samo, které jej baví a naplňují. (Hofbauer, 2004)

Hned po narození dítěte se zdravotním postižením by měla rodina získat co nejvíce informací a snažit se od prvního dne o největší maximální možný rozvoj dítěte. První informace by měly být získány od lékařů, pediatrů. Rodině by měli být doporučeny všechny možné dostupné informace ze strany odborníků. Možnosti rodičů jsou kontaktovat střediska rané péče, která se stará jak o rozvoj dítěte, práci nejen s dítětem ale i s rodičem, rodinou a všemi, kteří přichází do kontaktu s dítětem. Raná péče je sociální služba pro děti od 0-7 let. Od 3 let se rodiče mohou spojit se speciálně pedagogickým centrem (SPC) a pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP), které mohou rodičům poskytnou a poradit v oblasti integrace dítěte nebo zařazení do škol podle paragrafu 16 školského zákona a samozřejmě stejně jako ve střediscích rané péče poskytuje SPC a PPP rady, informace v oblasti výchovy a vzdělávání a volnočasových aktivit dítěte. SPC a PPP jsou poradenská zařízení spadající pod ministerstvo školství (Slowík, 2007)

„V případě narození potomka se zdravotním postižením se členové rodiny často musejí naučit nové dovednosti, mají více povinností, např. monitorování životních funkcí, poskytování ošetrovatelské péče, poskytování podpory dítěti se zdravotním postižením ale i ostatním členům, provádění terapie, konzultace s lékaři a jinými odborníky. Rodina se musí adaptovat na jiné podmínky, jiný styl života.“ (Kunhartová, Potměšil, Potměšilová, 2017, s. 22)

Kunhartová a kol. (2017) dále uvádějí, že narození dítěte se zdravotním postižením má vliv na finanční oblast rodiny, kvůli neočekávaným výdajům plynoucích z potřeby využívání kompenzačních pomůcek. Mění se sociální kontakty, rodina se zpravidla stáhne do ústraní od sousedů, velký vliv zde hraje i psychické a fyzické vyčerpání rodičů z péče o dítě. Této sociální izolaci může pomoci otec rodiny, který chodí do práce a stýká se se svými spolupracovníky. Měl by tedy pomáhat i zbytku své rodiny se zapojením do společnosti.

3 Volnočasové aktivity v životě dětí

Dospělí mohou trávit volný čas podle sebe. Mohou si vybrat mezi odpočinkem, zájmy, cvičení atd. Cokoliv, co je naplňuje či baví. Děti v raném věku si také mohou vybírat, co je baví, ale podněty ke hře jako takovým většinou ještě podněcují rodiče. Podáváme dětem hračky, v nejuťlejším věku různé hrkající hračky, pestrobarevné, vydávající zvuk, aby dítě zaujaly. Později nabízíme dětem jen podněty, s čím si hrát a dítě už si samo vybere či rozvine hru pomocí své vlastní fantazie. U dětí s postižením je podněcování ještě důležitější, jelikož dospělý může dítě se zdravotním postižením podněcovat k takové hře, která mu může pomoci kompenzovat, redukovat potřebné funkce a smysly. Takže je to vlastně takové učení, rozvíjení se hrou.

3.1 Volnočasové aktivity v životě dětí intaktních

Volnočasové aktivity ve volném čase u dětí mají svá specifika. V raném dětském věku se tvoří hodnotový systém, který je považován za základ utváření životního způsobu. Významnou součástí tohoto hodnotového systému je způsob trávení volného času. Obsah náplně volného času je důležitý pro celoživotní orientaci člověka. Podle Americké pediatrické akademie dávají volnočasovým aktivitám a volnému času stejnou důležitost jako tradičnímu vzdělávání. Hlavním motorickým a kognitivním schopnostem se děti učí prostřednictvím hry ve volném čase. (<https://ouverydaylife.com/>)

Děti obvykle chtějí mít čas pro sebe, svobodně si vybírat, jak budou trávit svůj volný čas, rozhodnout se dobrovolně jakým činností a aktivitám se chtějí věnovat. U dětí se objevuje i touha nedělat nic, popřípadě jen odpočívat. V dnešní době se setkáváme s bohatou nabídkou zájmových kroužků pro děti související s rozvojem schopností, dovedností dětí a smysluplné využití jejich času doprovázené výchovou pomocí hry. Významným zde shledáváme právě výběr správných kroužků vzhledem k individuálním schopnostem dítěte. Rodiče často chtějí, aby jejich dítě bylo nejlepší, a proto ho občas přetěžují více kroužky či aktivitami, čímž dítě může ztrácet i zájem a už volnočasové aktivity nebere jako svůj svobodně zvolený volný čas, ale jako povinnost, do které je nucen rodiči. (<https://www.vitalia.cz/>)

Kvůli přetěžování se setkáváme i s dětmi, které trpí stresem. Nesmíme však opomenout případy, kdy děti nemají žádné zájmové aktivity, kroužky, ať už díky finančním možnostem rodičů nebo pro nezájem, nemotivování ze strany rodičů. Převaha trávení volného času těchto

děti pak končí bez programu, pobýváním na ulici. Právě tyto děti z velké většiny končí u záškoláctví, alkoholu, drog, šikany apod. Na užívání volného času se podílejí i podmínky, ve kterých děti žijí, což je rodinné prostředí, které je neustále ovlivňuje. Mezi výběrem volnočasových aktivit a rodinou by měla být velká návaznost, ta je však díky častějším krizím rodin a výše uvedených finančních obtížích narušována. V poslední době se zvyšuje také nezaměstnanost, rozvodovost nebo vysoké kariérní zaměření jednoho z rodičů a tím nedostatek času na volnočasové aktivity. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2002)

Hra v životě dětí je vždy spojena s radostí, smíchem. Úsměv je významný v oblasti sociální interakce, která se později pomocí společenských her prohlubuje. Hlavním symbol hry shledáváme ve svobodné volbě jedince, dítěte. (Millar, 1977)

3. 2 Volnočasové aktivity v životě dětí se zdravotním postižením

Rodina může kontaktovat po zjištění diagnózy středisko rané péče. V rané péči je možnost zapůjčení kompenzačních pomůcek a her vhodných pro děti s určitým druhem postižení. Rodiče tak dostanou rady nejen jak své dítě vychovávat, ale také jak si s ním hrát a užít si společné chvíle volného času. (Slowík, 2007)

Při výběru volnočasových aktivit by dítě mělo být podporováno a oceňováno. Volnočasové aktivity pozitivně ovlivňují vývoj dětí, a také jejich další život. Jestliže přijímáme pozitivní vliv volnočasových aktivit na děti intaktní, pak přijímáme pozitivní dopad volnočasových aktivit i u dětí se zdravotním postižením. Avšak u těchto dětí se aktivity a jejich zprostředkovatelé přizpůsobují individuálním možnostem a schopnostem, které plynou z postižení dítěte. Ve volnočasových aktivitách pro děti se zdravotním postižením či znevýhodněním se můžeme setkat například s relaxací, emocionálním vyžitím, kompenzací nedostatků a zvyšování důvěry v sebe sama. Můžeme zde zařadit i sport a hry, které nenásilně působí jako výchovný a rehabilitační prostředek (Hofbauer, 2004)

Aktivní trávení volného času je velmi významné z hlediska naplnění psychických potřeb dítěte se zdravotním postižením. Bezpečné prostředí zajišťuje dítěti pocit jistoty posilující sebeúctu dítěte, což má za následek, že je dítě přijímáno ostatními a může se realizovat. Ve finále jsou díky volnočasovým aktivitám uspokojeny potřeby poznávání i estetické prožitky. (Hofbauer, 2004)

Při volnočasových aktivitách se děti s postižením mohou integrovat mezi intaktní děti. Avšak při této integraci při hře je potřeba asistenta, který by měl pomáhat dítěti ve zvládnutí hry. Asistentem v tomto slova smyslu není asistent pedagoga ani osobní asistent, ale člověk,

který dítě dobře zná, ví, jak funguje, jaké jsou jeho specifické potřeby, vlastnosti i schopnosti. Za úspěšné spolupráce asistenta a dítěte s postižením vzniká integrace, která je důležitá pro sociální integraci dítěte i intaktních dětí. (www.dobromysl.cz, cit. 2018-02-26)

Do volnočasových aktivit dětí s jakýmkoli druhem postižení je vhodné zapojit různé terapie. Terapie by měla být zvolena vždy podle individuálních specifík dítěte s postižením. Například, pokud se bude bát dítě zvířat, nebudeme volit canisterapii, ani hipoterapii. Pro nejmenší děti může být vhodná bazální stimulace, snoezelen. (Vágnerová, 2012)

Metodu snoezelen můžeme definovat jako „*Poskytování nových zkušeností a zážitků, podnětů, které mají klienta vytrhnout z obvyklého prostředí. Mají dodat nový stimul pro jeho rozvoj, poskytnout mu nové možnosti.*“ (Tichá, 2011, s. 36)

Často se setkáváme s využitím Vojtovy metody, u které je potřeba dohled fyzioterapeuta. Cílem terapií je motivovat jedince k činnostem, které pozitivně podporují obranné funkce a ovlivňují celý organismus. Pro některé rodiče mohou být významné kvůli snižování, potlačování agresivního chování, například u dětí s poruchami chování. Terapie přináší dítěti pocit uvolnění, relaxace, zklidnění, uspokojení a v neposlední řadě se díky terapiím se mohou některé děti zapojit do kolektivu, takže podporují i sociální vztahy. Díky výše zmíněnému jsou terapie velmi vhodnou náplní volného času zvláště u dětí s těžší formou postižení. Při terapiích náročnějších na aktivitu jedince je třeba myslet i na odpočinek a relaxaci. (Vágnerová, 2012)

Mezi relaxační a odpočinkové terapie můžeme volit např. muzikoterapii. Pozitivní působení hudby a jejího vlivu na člověka známe již od našich předků. Při terapii mluvíme o tzv. zvukových vlnách, které pozitivně působí na buňky v našem těle. U jedince s postižením je pozitivní působení vln ještě významnější. U muzikoterapie můžeme sledovat výraz v obličejí dítěte s těžší formou postižení a rozpoznávat tak u něj libost a nelibost, což může být pro rodiče jedna z cest k poznávání emocí dítěte. Na tento svět se každý jedinec rodí s rytmem v těle, takže je pro nás hudba vlastně přirozená. Muzikoterapii můžeme dělit na pouhý poslech hudby a relaxování u ní, dále pak aktivní části při hraní na hudební nástroj, nebo hudbu doprovázenou tancem. Mezi významné účinky, vlastnosti hudby patří uvolnění, relaxace, odstranění únavy a tím lepší regeneraci organismu. Uvolnění se děje v oblasti psychické, fyzické i svalové. Dalšími důležitými znaky jsou prodlužování soustředěnosti, rozvoj motoriky, komunikace, psychiky a zlepšení estetického vnímání. Účastníky muzikoterapie dělíme na aktivní, kteří se zapojují aktivně, hrají na nástroje, tančí. Dále účastníky receptivní, ti hudbu poslouchají a relaxují u ní. A poslední třetí typ je ambientní. Závěrečný typ zahrnuje poslouchání hudby při činnostech. Tak jako u všech činností i terapie se vždy musí přizpůsobit podle věku, druhu

a stupně postižení dítěte s příkloněním na jeho individuální specifické vlastnosti, schopnosti. Největších úspěchů je pak možné dosáhnout při dlouhodobém, pravidelném užívání muzikoterapie. (Heřmánková, 2009)

3. 2. 1 Vhodné hry pro děti se sluchovým postižením

„Sluchové postižení je obsahově značně pestrý pojem. Důležitými faktory jsou především velikost sluchové ztráty a doba vzniku postižení. Sluchové postižení je následkem organické nebo funkční vady (resp. poruchy) v kterékoli části sluchového analyzátoru, sluchové dráhy a sluchových korových center, příp. funkcionálně percepčních poruch.“ (Slowík, 2007, s. 72)

U lidí se sluchovým postižením je největším handicapem především složitá komunikace se slyšící společností. Tato bariéra neslyšící lidí dovedla k vzniku komunity s vlastním jazykem a kulturou. Většina jedinců se sluchovým postižením nemá snahu se integrovat, jelikož se necítí dobře mezi lidmi bez sluchového postižení, a naopak v komunitě Neslyšících se cítí mezi svými, ne jako cizinec. Na základě toho vznikají i organizace, zařízení, které jsou zaměřeny pouze na osoby se sluchovým postižením. Jedním z poskytovatelů volnočasových aktivit je organizace Informační centrum rodičů a přátel sluchově postižených. Tato organizace je zaměřena jak na děti, tak i na dospělé. Volnočasové aktivity se ve své podstatě moc neliší od těch, kterým se věnují děti intaktní, obzvláště u dětí nedoslýchavých nebo s kochleárním implantátem pozorujeme jen malé odchylky. A právě u dětí nedoslýchavých a dětí s kochleárním implantátem je třeba zvážit i možnost integrace do volnočasových aktivit mezi dětmi intaktní. (<https://www.sancedetem.cz/>)

Nazírání na využívání činností ve volném čase u dětí se sluchovým postižením se různí. Jedna skupina zastává přesvědčení, že děti se sluchovým postižením mohou mít na výběrání pouze omezenou nabídku volnočasových aktivit. Toto mínění podporují tím, že pro děti se sluchovým postižením musí být zajištěny podmínky, aby aktivity neztratily svůj pravý cíl a význam. Například koncerty, sledování filmů, divadelní představení a jiné činnosti, u kterých by měl být zajištěný tlumočnick. Druhá skupina zastává názor opačný, a to, že pro děti se sluchovým postižením je v dnešní době stejná plnohodnotná nabídka volnočasových aktivit jako pro děti intaktní. Tato teze je podmíněná hlavně integrací a inkluzí, kdy rodiče bez sluchového postižení se snaží zapojit své dítě mezi intaktní děti právě například formou hry a volnočasových aktivit a tím podporovat jeho sociální interakci. Speciálním atributem je u dětí se sluchovým postižením skutečnost, že je jich méně oproti majoritní společnosti. Možná právě

díky této skutečnosti umějí vychovatelé a vedoucí toto specifikum využít pomocí kroužků, volnočasových aktivit ve prospěch těchto dětí. Využijí to hlavně tím, že uskutečňují častěji shromáždění a srazy, zejména v oblasti aktivního využívání zájmových činností (sportovní kroužky, turistické kroužky apod.). (Hudáková, 2005)

Mezi zásady při přístupu k dítěti se sluchovým postižením patří prostředí bez šumu a hluku, obzvláště u osob nedoslýchavých. V průběhu komunikace s dítětem se sluchovým postižením je důležité osvětlení mluvícího, který mluví zřetelně, přirozeně, při neporozumění opakuje větu nebo se jí snaží říct jinak. Není vhodné křičet, mluvit rychle, ani příliš pomalu, nevhodná je také přehnaná artikulace. Musíme myslet na to, že odezírání je velmi obtížné a náročné, tudíž může být dítě unavitelnější. V raném věku můžeme při komunikaci s dítětem používat obrázky, fotografie, piktogramy pro lepší pochopení a porozumění. Vyhýbáme se při komunikaci ironii. (Slowík, 2007)

Z výzkumu v bakalářské práci se vyskytly výpovědi dětí se sluchovým postižením, které upřednostňují více sedavé zájmové činnosti než aktivní sporty, jako například počítačové hry, čtení knih, u malých dětí obrázkové knihy, televize, pohádky. Avšak i přes preferování sedavých zájmů se děti nebrání ani fyzicky aktivnějším činnostem. Zde můžeme popsat výpovědi dětí, které se vyjadřovali k tomu, co by rádi dělali ve svém volném čase. Nechyběli zde běžné aktivity jako venčení psa, procházka, setkání s přáteli apod. (Sebeniová, 2011)

Roučková (2011) uvádí, že při jakýchkoliv hrách s dítětem se sluchovým postižením je důležitá vizualizace. Vizualizace pomocí obrázků či fotek je nejjednodušším způsobem k porozumění dítěte. Postupně můžeme vizualizaci odebírat, ale až víme, že je si dítě jisté v dané oblasti, tématu. Uvádí rady, které by měly pomoci rodičům při práci s dítětem. Mezi rady patří respektování základních etap vývoje dítěte, tedy musíme znát vývojové etapy a držet se jich. Dítě musí dozrát do určitého stádia, aby se mohl naučit novým věcem a posunout se na další etapu ve vývoji. Je důležité pracovat s dítětem každý den a intenzivně. Čas a místo určené pro práci by mělo být předem určeno a pokud možno pravidelně dodržováno. Významnou roli hraje také délka cvičení, hraní. Je lepší určit si menší, dílčí cíle, které po malých krocích splňujeme, než přetížit dítě a pak se následně setkat s demotivujícím neúspěchem. Na hry by rodič měl být připraven předem a hra by měla probíhat střídavě. Můžeme využít střídání rolí. V neposlední řadě je důležité vždy zareagovat a ocenit snahu dítěte navázat komunikaci, naslouchat mu, snažit se mu pomoci a následně ho pochválit, motivovat k další komunikaci. Vhodné pomůcky při hraní a komunikování s dítětem jsou základem. Pomůcky by měly být bezpečné, přiměřené věku a postižení a jednoduché. A pokud má dítě sluchadla, je třeba je pravidelně a každý den kontrolovat, aby byly zapnuta a funkční.

3. 2. 2 Vhodné hry pro děti se zrakovým postižením

„Za osobu se zrakovým postižením (z pohledu tyflopédie) považujeme toho jedince, který i po optimální korekci (medikamentózní, chirurgické, brýlové apod.) má v běžném životě problémy se získáváním a zpracováváním informací zrakovou cestou (např. psaní černočernou, zraková orientace v prostoru atd.)“ (Vitásková, Ludíková, Souralová, 2003 in Slowík, 2007, s. 59)

Velkou překážkou pro děti se zrakovým postižením může být omezení v oblasti orientace v prostoru. Některé typy zrakového postižení jsou rizikové z důvodu progresu nebo zhoršení při nevhodném pohybu nebo po úderu do hlavy. Kvůli výše zmíněným důvodům je trávení volného času dětí se zrakovým postižením určitým způsobem omezeno. Avšak mezi vhodné aktivity může patřit spojitost s hudebními nástroji, plavání za asistence rodiče či dospělé osoby, keramika či jiné činnosti týkající se jemné motoriky apod. (<https://www.sancedetem.cz/>)

Při volnočasových činnostech s dítětem se zrakovým postižením musíme myslet na několik zásad, které je potřeba dodržovat. Mezi tyto zásady patří dostatečné osvětlení v prostorech, kde se činnost odehrává. Osvětlení je důležité převážně pro děti slabozraké. Kvůli hmatové schopnosti dítěte by měla být v pokoji i vhodná teplota. Další zásadou je omezení šumu a hluku, aby se dítě mohlo lépe orientovat sluchovou cestou, a důležitou zásadou je upravit prostory tak, aby bylo zabráněno možným úrazům a byla usnadněna orientace a pohyb. (Sacks, Wolfe 2006)

Samostatnost v životě u člověka se zrakovým postižením je založena na mobilitě a orientaci v prostoru. Samostatnost souvisí s tím, jestli jedinec dokáže kvalitně využívat a hospodařit se svým volným časem. Snažíme se k samostatnosti vést dítě již od nejútlejšího věku, jelikož je to pro jeho budoucí život velmi důležité. Od narození zhruba do tří let dítěte se rodiče snaží o co největší soběstačnost v oblasti sebeobsluhy, hygieny apod. Výchova k vlastní iniciativě pokračuje dále v mateřské škole a základní škole. U jedinců se zrakovým postižením se výše uvedeným aktivitám věnujeme několikanásobně více. Vzhledem ke zrakovému postižení je to velmi dlouhá a obtížná cesta. A právě proto se snažíme dítě motivovat a učit pomocí hry. Skrze hru u dítěte vzbuzujeme větší zájem a potěšení z toho, když dělá pokroky. (Vachulová, 1987)

Vidět svou vlastní úspěšnost pozitivně působí na psychiku každého jedince, takže na jedince se zrakovým postižením působí také a mnohem pozitivněji. Oceňování každého

malého pokroku ovlivňuje utváření osobnosti. Nastávají i chvíle neúspěchu, které naopak dítě posouvají o krok zpátky od samostatnosti a zapojení se do sociální interakce. (Wiener, 2006)

Volný čas dětí se zrakovým postižením je velmi ovlivněný nedostatkem přijímání podnětů zrakovou cestou. Při výběru volnočasových aktivit je vždy potřeba poradit se s oftalmologem, který zváží, zda je aktivita vhodná vzhledem k danému stupni a druhu zrakového postižení. Při jakékoliv aktivitě je samozřejmě důležité dodržovat zrakovou hygienu. Děti tak po úpravě a domluvě se svým oftalmologem mohou vykonávat v podstatě skoro všechny aktivity jako intaktní populace, jenom musí mít upravena pravidla podle sebe, aby pro ně činnost byla bezpečná a nehrozilo žádné riziko. Mezi tyto aktivity patří jízda na kole, keramika, hra na hudební nástroj, tanec, plavání apod. (Finková, 2012)

Výše uvedené potvrzují i výsledky výzkumu zaměřeného na volnočasové aktivity jedinců se zrakovým postižením: *„Volnočasové aktivity jsou dle mého názoru, který jsem si utvořila na základě provedených rozhovorů, zrakovým postižením ovlivněny značným způsobem. Osoby se zrakovým postižením mohou sice vykonávat různé aktivity, ale většinou musí být různě modifikované či prováděné za dozoru jiné osoby. Jako příklad můžeme uvést jízdu na kole. Ta není v případě osob s těžkým zrakovým postižením možná. Náhradou je jízda na tandemovém kole, kde už je ale osoba se zrakovým postižením závislá na osobě, která kolo řídí. Jako další můžeme uvést kreslení či malování. Jelikož osoby se zrakovým postižením nemají zrakovou kontrolu nakresleného či namalovaného, většina z nich se této aktivitě nevěnuje, což se v rozhovorech potvrdilo. Věnují se spíše modelování z hlíny, při kterém mohou provádět hmatovou kontrolu vytvářeného výrobku. V oblasti divadla či filmu jsou tyto osoby převážně odkázány pouze na svou vlastní představitost. Dotazované osoby se nejčastěji věnují showdownu, který jim obvykle zabírá hodně volného času. Další častou aktivitou je čtení knih přes počítač či celkově práce na počítači. Dalšími aktivitami jsou poslech hudby, koncerty, bowling, rodinné výlety, návštěva divadla, jízda na kole, zpěv, tanec, sledování filmů, hra na hudební nástroj aj.“* (Kopicová, 2009)

3. 2. 3 Vhodné hry pro děti s mentálním postižením

Mentální postižení znamená snížení intelektu. Důsledkem snížení intelektu je snížená schopnost adaptace mezi běžnou populací, pomalejší dospívání jedince a snížení schopnosti učit se novým věcem. Stupeň mentální retardace se určuje pomocí inteligenčního kvocientu (IQ). U dítěte s IQ nižším než 70 již mluvíme o mentální retardaci. (Slowík, 2007)

Jedinec s mentálním postižením je svébytnou bytostí s charakteristickými osobními rysy. Nikdy bychom neměli opomenout znaky, které si sebou nese mentální postižení. Jsou typické pro všechny osoby s daným postižením a nepatrné změny ve znacích závisí na stupni a závažnosti postižení. Mezi znaky mentální retardace řadíme omezenou schopnost učení, nedostatečný rozvoj v myšlení a horší adaptaci na obvyklé podmínky v životě. (Vágnerová, 2012)

„Mentálním postižením nebo mentální retardací nazýváme tedy trvalé snížení rozumových schopností, které vzniklo v důsledku poškození mozku. Mentální postižení není nemoc, je to trvalý stav, způsobený neodstranitelnou nedostatečností nebo poškozením mozku.“ (Švarcová, 2006, s. 29)

U dětí s mentálním postižením je velmi těžké vzbudit spontánní nadšení, zájem pro aktivity. Motivace u těchto dětí hraje velmi významnou roli, proto je třeba volit vhodnou motivaci k činnostem, které odpovídají specifickým možnostem a schopnostem dítěte s mentálním postižením. Při integrování dítěte mezi intaktní děti máme větší pravděpodobnost u dětí s lehčí formou mentální retardace. U těžších forem je integrace velmi obtížná. Mezi volnočasové aktivity dětí s mentálním postižením patří výtvarné aktivity, pohybové, ale i netypické aktivity, jako je například film. (<https://www.sancedetem.cz/>)

Děti s mentálním postižením mají většinou opožděný vývoj, například dítě se středně těžkou mentální retardací teprve kolem 3. roku věku začíná běhat, mluvit a hrát si. Při hře nesnese více dětí, nemá rádo, když se mu do hry někdo plete. (Matějček, 2001)

Z odpovědí dětí s mentálním postižením vyplývají nejoblíbenější volnočasové činnosti, jako poslech hudby, a to i v aktivnější podobě doprovázený pohybem, tancem, procházky do přírody, čas strávený s domácími mazlíčky, čtení knih a prohlížení obrázků. U hodně dětí se objevuje také obliba pasivnějších aktivit jako je odpočinek a sledování televize. K činnostem, které nemají děti velmi v oblíbě, patří vykonávání domácích úkolů, práci na počítači nebo s internetem, návštěva kina, divadla a jiných podobných akcí. (Vašicová, 2010)

3. 2. 4 Vhodné hry pro děti s tělesným postižením

Do oblasti somatopedie patří všechny osoby s omezením hybnosti. Jsou zde zahrnuty osoby s tělesným postižením, zdravotním oslabením nebo nemocí. Tělesné postižení se týká přímého postižení pohybového ústrojí nebo poškození po úrazu či nemoci. Zdravotní oslabení je způsobeno nízkou imunitní schopností a větší náchylností k nemocem. Nemoc pak dělíme na chronickou, progresivní, recidivující. (Slowík, 2007)

Tělesné postižení pro člověka nepřináší nové vlastnosti osobnosti, ale připravuje mu složitější nároky na přizpůsobení se životní situaci ve společnosti intaktních lidí. Tyto situace, které po člověku vyžadují zvýšené nároky, mohou zásadně ovlivňovat jeho psychický vývoj. Z výše uvedeného vyplývá, že nejvýznamnějším z hlediska psychologie je pochopení životní situace jedince se zdravotním postižením, ať už se jedná o tělesné nebo smyslové. (Matějček, 2001)

Tělesné postižení omezuje jedince nejvíce v pohybových možnostech a aktivitách. Avšak děti mohou navštěvovat plavání, později se klidně věnovat i jinému sportu, vždy ale záleží na typu a stupni postižení. U dětí je možné využívat volnočasových aktivit v oblasti jemné motoriky, hudebních nástrojů apod. (<https://www.sancedetem.cz/>)

Z hlediska vývoje osobnosti má tělesné postižení hodnotu objektivní a subjektivní. U dítěte, kterému vznikne tělesné postižení po ukončení vývoje inteligence, tedy v průběhu školního věku, se vyskytuje menší riziko mentálního postižení či opoždění než u dětí s vrozeným tělesným postižením nebo jeho získání v průběhu raného věku. Musíme si ale uvědomit i opak, dítě se získaným postižením po ukončení vývoje inteligence ponese hůře skutečnost ztracení již nabytých schopností. Pohybová zdatnost je brána jako prostředek k sebeobslužným činnostem, k opatřování si věcí kolem sebe, ale taky k hrám a zapojení se do intaktní společnosti. Pohybové hry nabývají hodnot již kolem 4 roku života dítěte a daná hodnota se postupně s věkem zvyšuje. (Matějček, 2001)

V oblasti hry vznikají možná rizika již v nejranějším věku dítěte. Z hlediska špatného motorického vývoje jsou postiženy poznávací funkce. K dítěti nepřichází dostatek podnětů k rozvoji, takže zde vzniká nebezpečí koncentrace samo na sebe nebo závislost na dospělém jedinci. (Matějček, 2001)

Dítě s postižením potřebuje, abychom mu dodali v době volného času dostatek relaxace, odpočinku i zábavy. Skrze hru se děti učí novým zkušenostem, u dětí s postižením platí, že právě přes hru by měli získat zkušeností co nejvíce. Intaktní děti mají možnost pohybovat se v prostoru, osahávat si různé předměty a manipulovat s nimi. Tímto procesem získává dítě spoustu informací o předmětu, o jeho tvaru, velikosti, funkci, váze apod. Díky těmto zkušenostem se vytváří abstrakce, poznávání věcí v prostoru a jejich pojmenování. Avšak dítě s tělesným postižením tyto možnosti většinou nemá. Například dítě s DMO potřebuje delší čas pro poznání určité věci, osahání si ji a na zjištění její funkce. (Kraus, 2005)

Pro děti s tělesným postižením je hra nejdůležitějším nástrojem učení a poznávání. Hra je primární a základní činností pro všechny děti. Pomocí hry začíná proces učení. U dětí s tělesným postižením, například DMO není snadné jejich zapojení a motivování

ke spontánní činnosti, takže je potřeba asistenta nebo druhého rodiče, který bude při hře dítěti pomáhat. (Stanton, 2012)

Při volnočasových aktivitách s dětmi s tělesným postižením bychom měli myslet na pár zásad, které nám usnadní a zefektivní aktivity. Mezi tyto zásady patří snížený počet zkoumaných podnětů, zvýraznění obrysů daného předmětu spolu se slovním doprovodem a popisem věci. Dále pak krátkodobé kontakty s tím samým podnětem, ale obměnu situace, předmětu. Například při poznávání hrníčku můžeme dát jednou hrníček, podruhé obrázek, nebo hrníček v jiné barvě apod. Všechno by mělo probíhat formou hry. (Kraus, 2005)

3. 2. 5 Vhodné hry pro děti s kombinovaným postižením

Jedná se o kombinaci dvou a více postižení, níže uvedeme možnosti dělení kombinovaného postižení. U lidí s kombinovaným postižením obecně platí zásada individuálního přístupu v rámci základního prvku přístupu k dítěti dvojnásobně než k dětem s jedním druhem postižení. Jelikož jedno postižení ovlivňující druhé má většinou za důsledek to, že jen ojediněle může jeden způsob přístupu k dítěti platit i na jiné dítě. (Ludíková, 2005)

Kombinace s mentálním postižením

Do této skupiny řadíme postižení mentální v kombinaci s tělesným či smyslovým postižením. Se spojením mentálního a tělesného postižení se nejčastěji setkáváme u dětské mozkové obrny (DMO). S mentálním postižením v kombinaci se smyslovými vadami se můžeme setkat u dětí s Downovým syndromem. (Slowík, 2007)

Výchova, vedení dítěte začíná již od prvního dne jeho života. Nejde jen o výchovu ve smyslu něco jej naučit, je zde zahrnuto například i předávání postojů, všechno to, co se dítě od svých rodičů učí napodobováním. Nesmíme zapomínat na budování vztahů, vedení k oblíbeným činnostem. Dítě již od nejútlejšího věku potřebuje vřelé náruči milující matky či otce, laskavá slova, objetí a pohlazení. Pocit spokojenosti u dítěte v raném věku můžeme pozorovat známým zcela neuvědomělým úsměvem dítěte. U dítěte s Downovým syndromem by na základě výše uvedeného neměla být promarněna ani jediná hodina života dítěte. Jelikož dítě s Downovým syndromem se vyvíjí pomaleji než děti intaktní, je třeba se mu více věnovat, snažit se co nejvíce stimulovat dítě k činnosti. Každý den, kdy se dítěti nevěnujeme, se o to více projeví v opoždění vývoje ve starším věku. Dítěti s Downovým syndromem je důležité do každé činnosti, kterou s ním děláme, vkládat relaxační chvíle. Některé děti s kombinovaným postižením nemají vrozený svírací reflex ruky, takže dítě svírání učíme. Nejčastěji pomocí

vkládání příjemných věcí do ruky a snažíme se ruku k předmětu něžně přitisknout. (Marková, 1987)

Dále v této kategorii nalezneme diagnózu PAS, která se vyznačuje poruchou tvořivosti, fantazie, komunikace v interpersonální oblasti, která se projevuje uzavřeností dítěte před společností. (Slowík, 2007)

S dětmi s autismem je tedy naopak oproti dětem s Downovým syndromem těžké navázat kontakt. U dětí s poruchou autistického spektra (PAS) mluvíme o tzv. triádě, narušení sociální oblasti, komunikace a tvořivosti. Právě tato triáda se nám promítá do hry dětí. Dítě si rádo hraje samo a svým způsobem, například s legem či stavebnicí si nestaví jako intaktní děti, ale skládá je na sebe na kopec bez smyslu. Objevují se u něj stereotypní činnosti, takže se hra dopředu moc nerozvíjí. Děti s PAS potřebují přesně daný denní režim, komunikujeme s nimi například pomocí piktogramů, systému VOKS, či jinou vhodně zvolenou alternativní a augmentativní komunikací (AAK) podle individuálních potřeb dítěte. (Gammeltoft, 2007)

Hra vyskytující se u dětí s PAS je označována jako hra mechanická bez zájmu zkoumat svět a věci okolo sebe. Hra probíhá většinou izolovaně od vrstevníků, od okolního světa. Neobjevuje se zde předstíraná hra, kterou jsme popisovali výše u forem hry, a to z důvodu poruchy tvořivosti, fantazie a chybějící emoční motivaci. Děti mají ve svém denním režimu vyhrazené místo na hru. Při plnění úkolu motivujeme dítě pomocí odměn. Z počátku jde o sladkosti, které dítě preferuje. Později při vypořádání, že se dítě rádo hraje například s barevnými balonky, je možnost mu dávat hru jako odměnu místo sladkostí. Nejvhodnější hry pro děti s PAS by měly být zaměřeny na témata jako pozornost, očekávání a sdílený cíl, napodobování, zrcadlení, paralelní hra a herní dialogy, pokud dítě komunikuje. Nesmíme opomenout hru střídavou a hry s jasně danými herními pravidly. Pro každou z výše uvedených her je třeba mít předem připravená pravidla, místo k průběhu hry, které by mělo být v bezpečné zóně pro dítě, například paravánem oddělený koutek v místnosti nebo místnost k tomuto účelu určená. Nesmí scházet stůl, naproti sobě dítě a rodič. V případě potřeby je druhý rodič nebo asistent za dítětem a pomáhá mu v pochopení hry, činnosti, kterou budou provádět. (Beyer, 2006)

Hluchoslepota

Jedná se o postižení sluchu i zraku najednou. Z toho vyplývá, že u jedince nastávají velké obtíže v oblasti komunikace se světem. Většinou nelze využít znakový jazyk. Možným přijatelným druhem AAK je tedy Lormova abeceda neboli dlaňová abeceda, psaní písmen

do dlaně, Braillovo písmo nebo jiných podobných metod vybraných vhodně podle individuálních schopností dítěte. „*Hluchoslepota je jedinečné postižení, vzniklé kombinací zrakového a sluchového vady, které způsobuje potíže v přístupu k informacím, komunikaci a mobilitě.*“ (Slowík, 2007, s. 149)

Při komunikaci s jedinci s hluchoslepotou se nejčastěji využívají tiskací písmena psané do dlaně nebo Lormova abeceda. Lormova abeceda je dlaňová abeceda. Vhodná zvláště pro osoby prakticky či totálně hluchoslepé. Určité doteky, body do dlaně hluchoslepé osoby korespondují určitým písmenům. (Souralová, 2000)

Nejčastější pohybová aktivita u lidí s hluchoslepotou je běhání, ježdění na kole nebo plavání. Všechny tyto činnosti jsou rozděleny a přizpůsobeny stupni a druhu postižení dítěte s hluchoslepotou. (Lieberman, Cowart, 1996)

Při vybírání aktivit ve volném čase jsou rodiče prvními významnými osobami, kteří motivují a stimulují dítě k pohybu nebo smysluplného trávení volného času. (Štěrbová, 2006)

Kombinace s poruchami chování

Poruchy chování se mohou kombinovat s jakýmkoli jiným postižením. Následkem může být špatný sociální vliv i psychická porucha, nejčastěji pak mluvíme o poruchách chování za důsledku snížených rozumových schopností jedince nebo přímo přítomného mentálního postižení. Děti s těmito poruchami obvykle pocházejí z rodin dysfunkčních, afunkčních, u kterých se objevují závislosti, šikana, týrání. Nejvhodnějším etopedickým přístupem pro děti s poruchami chování je zavedení pravidelného denního režimu, v kterém budou spatřovat řád, pravidla a jistotu. (Slowík, 2007)

Z jednoho výzkumů vyplývá, že: „*Děti s poruchami chování vyžadují jiný přístup než ostatní, může být obtížnější, nejen pro vedoucí různých aktivit, najít takovému dítěti odpovídající činnost, zábavnou aktivitu, která by pro ně byla dostatečně zajímavá, které by se dítě věnovalo a u které by „vydrželo“.*“ V práci je také uvedeno, že činnosti pro děti s poruchami chování by měly být strukturované, jasné a organizované. Dále z výsledků výzkumu zjišťujeme, že: „*K trávení svého času využívají ve větší míře sledování televize, internetu, popřípadě hry na počítači. ... tato činnost může být pro dítě chvíli k odpočinku, relaxaci, ale ne příliš dlouho a často. Protože při nadměrném sledování těchto médií dítě ztrácí kontakt s realitou a nedochází k jeho plnohodnotnému rozvoji, ať už v oblasti rozvoje jeho zájmů, aktivit, tak i v oblasti společenské. Pro děti jsou v mladším školním věku*

důležité i činnosti tělovýchovné, protože dítě roste a sport prospívá mladému organismu k jeho zdárnému rozvoji. Dítě by se mělo věnovat různým aktivitám, aby se naučilo, poznalo možnosti, které může využít a že těchto možností je celá řada.“ (Pichrt, s. 55,56)

4 Instituce nabízející volnočasové aktivity

Zařízení nabízející volnočasové aktivity si dle svých potřeb rozdělíme na dvě skupiny. V první skupině jsou zařízení běžná, která nabízejí volnočasové aktivity dětem intaktním, ale některá z nich jsou ochotná a schopná se přizpůsobit. V tomto případě mluvíme o integraci dítěte s postižením mezi děti intaktní při hrách. Mezi tyto instituce řadíme nevládní organizace pracující s dětmi a mládeží. Volnočasové činnosti realizované v návaznosti na školní výuku v základních i mateřských školách jsou nabízené volnočasové aktivity ve formě dobrovolných kroužků nebo předmětů. Mezi další instituce nabízející volnočasové aktivity patří školní družiny nebo kluby, střediska pro volný čas, domy dětí a mládeže, komerční organizace, sportovní a kulturní organizace a jako poslední komunitní centra. Instituce tohoto typu navštěvují běžně děti intaktní, je tedy na rodičích, aby zvážil schopnosti a možnosti svého dítěte s postižením, popřípadě se kontaktoval v instituci, zda jsou schopni zvládnout a přizpůsobit se podmínkám, které dítě potřebuje. Integrace je v dnešní době velkým trendem, takže se zařízení snaží většinou sami o integraci dětí, ale vždy je lepší se předem informovat, aby rodiče předešli zklamání dítěte, pokud nebude při hrách cítit uspokojení a potěšení z důvodu nepřipravenosti nebo neznalosti zařízení. Druhou skupinou jsou instituce se speciálně a odborně vedenými aktivitami ve volném čase. Komunitní centrum se zaměřením na integraci či inkluzi, dále spolky, stacionáře s registrovanou sociálně aktivizační službou a v neposlední řadě jsou zde poskytovatelé dalších sociálních a zdravotních služeb nebo péče pro konkrétní druh postižení. (www.alfabet.cz)

V oblasti edukace ve volném čase má svou důležitou roli veřejná správa, obzvláště Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Resort školství zahrnuje zařízení jako: „... *školní družiny, školní kluby, školní knihovny, domovy mládeže nebo střediska pro volný čas dětí a mládeže, základní umělecké či jazykové školy. Tato zařízení plní funkci rekreační, sociální, výchovně vzdělávací a poradenskou. Mají vytvářet prostředí k rozvoji talentů a aktivit u dětí všech sociálních vrstev.*“ (Němec in Housarová, 2011, s. 35)

Mezi zařízení poskytující volnočasové aktivity patří střediska volného času (tedy např. dům dětí a mládeže.) Toto jsou organizace, ve kterých se mohou děti, dospělí, pedagogové i kdokoli jiný účastnit zájmových volnočasových aktivit. Aktivity bývají zpravidla jednorázové i pravidelné, při činnostech rozvíjejí své zájmy a nadání. Volnočasové aktivity nabízí i neziskové organizace. Neziskové organizace jsou nestátní, jedná se tedy o obecně

prospěšné společnosti, nízkoprahová zařízení atd. Edukaci ve volném čase mohou umožnit živnostníci, jazykové a základní umělecké školy. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2010)

Vzhledem k tomu, že roste význam výchovy ve volném čase a volný čas všeobecně vzrůstá, roste s ním i významnost vzniku, druhu přípravy a působení vedoucích volnočasové aktivity. Hofbauer (2004, s. 49) pokládá vedoucího volného času za důležitý faktor edukačního působení ve volném čase. Dospělé účastníky těchto činností ve volném čase dětí a mládeže dělí do šesti skupin: *„Účastník volnočasové aktivity - jedná se o účastníka v širším slova smyslu, tedy dítě, mladého člověka i dospělého, který se volnočasové aktivity dobrovolně účastní; pracovník volného času - jedná se o profesionálního pracovníka působícího ve volnočasové oblasti; vychovatel - jedná se o označení pracovníka, jehož náplní práce jsou volnočasové aktivity v zařízeních, jako je školní družina, středisko volného času nebo dětský domov; organizátor - název této kategorie akcentuje to, že dospělý především organizuje volnočasové aktivity.“*

Praktická část

5 Metodologická východiska

V kapitole jsou uvedeny cíle, metody, charakteristika, průběh a podrobnosti celého průzkumu diplomové práce. Diplomová práce je zaměřena na služby a zařízení, které nabízejí volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku. Výsledkem je seznam daných služeb a zařízení s podrobným popisem, zda jsou určitá zařízení vhodná pro děti s postižením či nikoli. Hlavním důvodem, proč bylo téma vybráno, je právě to, že bylo po konzultaci s odborníky zjištěno, že neexistuje pro Zlínský kraj ucelený seznam těchto služeb. Seznam je tvořen a popsán z odpovědí rodičů, kteří se zařízeními a službami mají osobní zkušenost, což je velkou výhodou seznamu, a je tedy více přínosný pro ostatní rodiče, kteří zařízení teprve vyhledávají.

5.1 Cíle praktické části

Hlavním cílem práce je poskytnout rodičům dětí se zdravotním postižením v raném věku přehledný seznam zařízení a služeb poskytující volnočasové aktivity ve Zlínském kraji. Seznam vyplyne z dílčího cíle, jímž je zjistit informovanost rodičů, jejich zkušenosti či zájem o zařízení a služby nabízející dětem se zdravotním postižením volnočasové aktivity a jejich názor, zda je služeb a zařízení pro tyto děti dostatek.

Hypotézy

H₀₁ - Počet rodičů, kteří jsou informovaní o zařízeních a službách, poskytující volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku, je stejný jako počet rodičů, kteří nejsou informovaní o těchto zařízeních a službách.

H₁₁ - Počet rodičů, kteří jsou informovaní o zařízeních a službách, poskytující volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku, je rozdílný než počet rodičů, kteří nejsou informovaní o těchto zařízeních a službách.

H₀₂ - Počet respondentů hodnotících dostatek zařízení a služeb, které poskytují volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku, je stejný jako počet respondentů hodnotících nedostatek těchto zařízení a služeb.

H₂₁ - Počet respondentů hodnotících dostatek zařízení a služeb, které poskytují volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku, je rozdílný než počet respondentů hodnotících nedostatek těchto zařízení a služeb.

5. 2 Metody praktické části

V rámci průzkumu byla zvolena dotazníková metoda. „*Jak už název nasvědčuje, slovo dotazník se spojuje s dotazováním, s otázkami. Je to způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Dotazník je nejfrekventovanější metodou zjišťování údajů. Tato frekventovanost je často dána (zdánlivě) lehkou konstrukcí dotazníku. ...dotazník je určen především pro hromadné získávání údajů. Myslí se tím získávání údajů o velkém počtu odpovídajících. Proto se dotazník považuje za ekonomický výzkumný nástroj. Můžeme jím získávat velké množství informací při malé investici času.*“ (Gavora, 2000, s.99)

Úkolem dotazníkové metody bylo tedy zjištění informovanosti, zkušenosti a zájmu rodičů o služby a zařízení nabízející dětem se zdravotním postižením v raném věku volnočasové aktivity a z něho vyplývající seznam těchto služeb a zařízení pro rodiče.

Potvrzení jedné z hypotéz bylo provedeno testem nezávislosti Chí-kvadrát, neboť právě ten zjišťuje, jestli existuje závislost mezi dvěma proměnnými, zaznamenávanými na nominální úrovni. (Skutil, 2011)

Tvorba dotazníku byla postupně konzultovaná a upravována. Po sestavení dotazníku byl proveden předvýzkum s 5 respondenty, kteří nebyli zahrnuti do samotného výzkumného šetření. Dotazník obsahuje otázky týkající se služeb a zařízení, které nabízejí volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením. Nejdůležitějšími otázkami jsou otázky týkající se osobní zkušenosti rodičů. Díky těmto otázkám byly v předkládaném seznamu popsány zkušenosti rodičů s daným zařízením nebo službou. Významná je otázka poslední, zda si rodiče myslí, že je těchto zařízení dostatek v návaznosti na otázky první, zda znají a mají zkušenost s některými službami.

5. 3 Popis průběhu výzkumu

Průzkum započal v roce 2016 shromažďováním informací, literárních a odborných zdrojů. Následovalo sestavení dotazníku, dále předvýzkum s 5 respondenty, kteří nebyli zařazeni do oficiálního průzkumu. Výsledky předvýzkumu ukázaly, že je potřeba do dotazníku přidat otázku, která zjišťuje druh postižení dítěte. Jelikož podle druhu a stupně se odvíjely odpovědi rodičů v závislosti na vhodnost, připravenost či kompetentnost zařízení a služeb. Zpočátku byly kontakty s rodiči zprostředkovávány přes pediatry tištěnou formou dotazníku.

Vzhledem k nízké návratnosti dotazníků byl později založen dotazník v elektronické podobě. Za dopomoci Speciálně pedagogického centra ve Zlíně a Střediska rané péče Educo ve Zlíně, kteří dotazník v elektronické podobě rozeslali rodičům, jež mají dítě se zdravotním postižením v raném věku, se vrátilo 41 dotazníků. Na dotazníky odpovídaly převážně ženy. Návratnost dotazníku byla zpočátku nízká a dlouhodobá. Avšak po konzultaci odborníků v SPC a Rané péče, kteří konstatovali, že rodičům velmi často trvá dlouho i odpovědi na emaily s konkrétním zařízením a dotazníky vyplňovat nechtějí, je návratnost přiměřená. Po sesbírání dat proběhla analýza dat a ověřování hypotéz. A v následujících kapitolách se již dočtete o konkrétních výsledcích výzkumu a naleznete zde sepsaný seznam s popisem a recenzemi od rodičů, kteří měli se službami osobní zkušenost.

6 Seznam zařízení a služeb nabízející volnočasové aktivity

6.1 Dětská centra, kluby, herny s programem i bez programu

Smajlíkov

ul. 28.října 1521; 68601 Uherské Hradiště; Tel. 778 075 884; e-mail: info@smajlikov.cz

Smajlíkov je dětské zábavné centrum bez programu. Dětská herna Smajlíkov v Uherském Hradišti zprostředkovává dětem prožít za každého počasí den plný her, pohybu a nejrůznější zábavy. Při překonávání a zdolávání překážek si zvýší motorické schopnosti, děti se mohou vydovádět na prolézačkách o rozloze 600 m², v obřím bazénu s míčky, na houpadlech, v hracích domcích nebo na autoskluzavce. Jemnou motoriku mohou rozvíjet u kreslicího stolku. Vstupné se zde platí jen za děti od 2 let. Děti do 2 let, rodiče a dospělý doprovod mají vstup zdarma. V dětském centru se nachází i kavárna, takže si i rodiče mohou odpočinout, zatímco si jejich děti hrají. V dětském centru je možné zakoupit si jídlo i nápoje, takže rodina zde může strávit celý den. Otevřeno je každý den kromě pondělí. Hlavní cílová skupina jsou děti od 2-12 let. Avšak zábavu si zde najdou i menší děti, pro které je připraven koberec, domečky, stolečky a vhodné hračky pro děti do 2 let. Všechny děti s sebou musí mít dospělý doprovod, který za ně zodpovídá po celou dobu pobytu ve Smajlíkově. Dle balíčků zavěšených na internetových stránkách mohou rodiče nechat uspořádat narozeninovou oslavu, které by měly odbourat stres rodičů z chystání, a tak dopomáhat k užití si oslavy s vlastními dětmi na plno.

Nevýhodou pro děti se zdravotním postižením může být pravidlo v provozním řádu týkající se agresivních projevů. Dítě s agresivními projevy může být vykázáno z dětského zábavného centra a samozřejmě bez nároku na vrácení vstupného. Naopak jednou z výhod je přizpůsobení se a povolení vlastního jídla dětem s dietami či jinou svojí stravou, kterou preferují (například dítě s autismem může být navyknuto pouze na své jídlo ze svého talíře apod.) Tyto děti mohou mít své jídlo i nápoje. V areálu se nachází i 5D kino, kam mají děti s epilepsií, srdečním onemocněním nebo poruchami pohybového aparátu vstup zakázán.

Z vlastních zkušeností rodičů vyplývajících z dotazníků v zábavném centru Smajlíkov nebyly předem připraveny na specifické potřeby dětí se zdravotním postižením, ale byli ochotní se přizpůsobit v rámci jejich možností.

Balu dětská herna

nám. 1. máje 2057; 688 01 Uherský Brod; tel.: +420 732 440 547

Balu je drobnější dětská herna, která dýchá rodinnou atmosférou. Najdete zde odpočinkový koutek s dětským lehátkem, hrazičkou pro kojence, chodítko klasické i interaktivní, malou houpačku se skluzavkou, odrážedla všeho druhu jako jsou trojkolky, motorky, koloběžky, dále policejní auto s očima. Pro děti staršího věku od 3 let pak např. trampolína, tobogán, ponk, kuchyňka, ale i kočárek s miminkem, balonkový bazének, basketbalový koš, podložka ala klavír, hrací stolečky. Zábavné centrum je určeno pro děti od nejútlejšího věku, ale i pro starší. Myslí se zde i na miminka, takže nechybí přebalovací pult s vlhčenými ubrousky, nočník ani prkýnko na toaletu. I zde je možnost uspořádat narozeninovou oslavu dětí. Podle recenzí rodičů je možnost se s paní majitelkou domluvit na čemkoliv, pokud je to v jejich kompetencích a silách, ale co se týče dětí s těžším zdravotním postižením mají rodiče zodpovídající v dotaznících spíše negativní zkušenost. Negativní zkušenost v tomto případě rodiče popisují jako nezkušenost personálu, neschopnost se přizpůsobit postižení dítěte z důvodu nevědomosti či nedostatku informací o těžších postižení.

Trpaslíček

Riegrovo náměstí 146/39, 76701 Kroměříž; tel.: +420 777 803 248

Další malá dětská herna pro děti, kde si zahrají děti mladší i starší. Pro rodiče je zde i kavárna s občerstvením. Pro děti organizují narozeninové oslavy. V době narozeninových oslav je herna pro veřejnost uzavřena. Všechny herny tohoto typu jsou přínosné pro děti z důvodu socializace. Většina heren má svá pravidla, které musí děti dodržovat, proto jsou tyto herny vhodné pro děti s lehčím zdravotním postižením či znevýhodněním. Na základě dotazníků by se dalo říct, že rodiče dětí s těžším postižením vyhledávají spíše zařízení specializovaná na určitý druh postižení. Samozřejmě vždy při rozhodování musí rodič zvážit individuální možnosti a schopnosti svého dítěte.

Pohádkové lázně

Pivovarská 6, 75661 Rožnov pod Radhoštěm, tel.: +420 733 644 337

V Rožnově se nachází dětské zábavní centrum s dětským hřištěm a solnou křišťálovou jeskyní. Pobyt v solné jeskyni zklidňuje, eliminuje stres, regeneruje organismus a je vřele

doporučován osobám s dýchacími potížemi či kožními problémy, jelikož sůl má silné antibakteriální účinky. V zábavném dětském centru je možnost i hlídání dětí. V největší solné jeskyni ve Zlínském kraji se nachází prostory, které jsou speciálně vybaveny pro děti hračkami, skluzavkami, domečkem. Děti mohou sledovat pohádky na 3D televizi nebo je poslouchat zprostředkováním moderního audiosystému.

Galaxie Zlín

Vršava 679, Zlín, 760 01, tel.: +420 571 118 980, email: info@galaxiezlin.cz

Galaxie je zábavný dětský park pro celou rodinu. Na ploše 2500 m² se nachází hodně atrakcí pro děti s vesmírnými motivy, které poskytují nezapomenutelné zážitky nejen pro malé, ale i pro starší děti. Za jeden jediný den tak může celá rodina společně uskutečnit dobrodružnou cestu vesmírem. Dětská herna je určena pro děti od 2 do 18 let. Na svých stránkách v kolonce vstupenek mají uvedeno, že děti s průkazem ZTP a ZTP/P mají vstup zdarma. Podle recenzí se v tomto parku vyřádí nejen děti, ale také rodiče nebo si mohou odpočinout ve vířivce a podobně. Z odpovědí rodičů v dotaznících tento park je připraven i na děti se zdravotním postižením či znevýhodněním. Dále rodiče konstatovali ochotu personálu přizpůsobit se individuálním potřebám a možnostem dítěte s postižením a taky už mají s dětmi s postižením zkušenosti. Galaxie Zlín je parkem, centrem pro děti, který by rodiče doporučili.

Beruška

Panská 24, Kunovice, 686 04, tel.: 774 224 887, email: vidrusa@centrum.cz

Toto centrum se nachází v Komunitním centru Kunovice. Je to instituce poskytující služby v oblasti rodičovských aktivit. Jelikož období, kdy rodiče trvale pečují o malé děti často přináší sociální izolaci, ztrátu jistoty a důvěry ve vlastní schopnosti, snaží se toto centrum nabídnout rodinám prostor k setkávání, možnostem společenských činností, vzdělávání a sdílení se. Centrum Beruška tedy umožňuje rodičům a jejich dětem rozvíjení sociálních aktivit, čímž dopomáhá rodičům dostat se z izolace každodenního domácího života. Program se zaměřuje především na rodiny s malými dětmi nejen na mateřské a rodičovské dovolené. Pořádají se zde různé jednorázové i pravidelné akce, například divadlo, promítání či tvoření pro děti, topení Moreny, zoo terapie, dopravní besedy, pohádkové dopoledne, výlety, exkurze, lampionový průvod, mikulášská nadílka, Slet andělů či vánoční pečení perníčků, a zároveň Beruška nabízí různé odborné i neobdobné besedy pro rodiče. V dotaznících nám rodiče

potvrdili, že toto zařízení je podle nich připraveno na děti se zdravotním postižením a v případě nejasností, neznalostí a jsou ochotni se přizpůsobit specifickým schopnostem a možnostem dítěte.

Dětské centrum Štěpnice

Štěpnická 1188, Uherské Hradiště 68606, tel.: 774 205 420, email: centrumstepnice@seznam.cz

Dětské centrum je zaměřeno na děti od narození po 12 let. Pro nejmenší s maminkami mají klidovou místnost s miniherničkou. Součástí je kavárna pro rodiče. Pro starší děti jsou zde skluzavky, míčový bazén a podobně. V letních dnech dětské centrum otevírá i zahrádku s trampolínou, odrážedly, šlapadly, pískoviště atd. V dětském centru Štěpnice za své děti zodpovídají rodiče. Avšak centrum nabízí akce, kdy děti hlídají, dále pořádá centrum semináře pro rodiče a oslavy pro děti.

Mateřské centrum srdíčko

Školní 1582, 769 01 Holešov; Email: m.c.srdicko@seznam.cz, tel. 573 397163.

Mateřské centrum srdíčko je komunitní dětské centrum nasměřované svou náplní a svým programem zejména na rodiny s dětmi v raném věku. Rodiče zde naleznou soubor nových nápadů a inspirací, zkušenosti a různé pohledy na výchovu dětí. Centrum poskytuje společenství, solidaritu a otevřenost všem generacím a snaží se posilovat sebevědomí maminek. Děti v mateřském centru nalézají přirozené společenství vrstevníků. Rodičům je nabízeno poradenství, a to i ve spolupráci s odborníky. Mezi vybavením lze nalézt: kuchyňku, přebalovací pult, dětské židličky, zařízenou hernu s míčkovým bazénem a s pestrým programem. Rodiče centrum vyhledávají, jelikož je to vhodné místo, kam mohou maminky během dne kdykoli přijít.

Nekky Baby Club

Valachův Žleb 5371 a Městské lázně, Hradská 888, 760 05 Zlín, tel.: +420 736 520 494, email: info@nekky.cz

Dětské centrum Nekky funguje ve Zlíně od roku 1993. Snaží se pomáhat rodičům učit své děti objevovat svět na suchu i ve vodě. Jsou zde odborně školené instruktorky s certifikáty

k daným aktivitám. Věnují se období od přípravy na porod až po odchod dětí do školy. V období těhotenství nabízí centrum – přípravu na porod a na péči o dítě, masáže pro nastávající maminky, plavání a cvičení na balonech. Hned po porodu nastupují programy jako laktační poradna pro kojící maminky, něžná náruč, kde se maminky učí cvičení a manipulaci s dítětem od šestého týdne do šesti měsíců. V tomto kurzu se centrum Nekky zaměřilo na handling. Jde o správné polohování a stimulaci dítěte k pohybu a správnému rozvoji psychomotorického vývoje. Na svých stránkách uvádějí, že tento kurz mohou navštěvovat děti intaktní i děti s opožděním vývojem, u těchto dětí je však nutná i terapie. (<http://www.nekky.cz/miminka-rodice/nezna-naruc-kurz-cviceni-manipulace-s-detmi/>)

Od šestého týdne po pět let dítěte nabízí centrum masáže pro děti. Masáže slouží k prohloubení vztahu mezi rodičem a dítětem, u dětí, které se nechtějí mazlit s rodiči může nastat na kurzu zvrat. Při masáži se využívají masážní olejíčky, které slouží jako aromaterapie, pomáhají při relaxaci, usínání, při problémech s bříškem a podobně. Dále centrum nabízí poradnu psychomotorického vývoje, která je individuální. Při této lekci odborník zhodnotí motorický a psychický vývoj dítěte, seznámí rodiče s dalším pokračováním vývoje, ukázka vhodné stimulace dítěte, kterou mohou provádět rodiče sami doma. V neposlední řadě doporučí rodičům vhodné pomůcky a hračky pro děti v návaznosti na rozvoj psychomotorického vývoje. Minitělocvik pro děti od pěti do jedenácti měsíců rodiče naučí, jak u dítěte rozvíjet jemnou motoriku, přetáčení, válení sudů, lezení a obcházení, jak stimulovat řeč a sluch, rozvíjení orientace v prostoru a posílení svalů. Od půl roku Nekky nabízí plavání rodičů s dětmi. Při plavání si dle věku dítěte volí hopsání, potápění, rozvoj orientace prostoru pod vodou, splývání, v pozdějším věku skoky do vody a plavání s plaveckými pomůckami. Kurz cvičení a všestranné stimulace dítěte nazvaný „*Kdo si hraje, nezlobí*“ poskytuje rodičům nácvik dovedností, kterými u dětí rozvíjejí pracovní, rozumovou, hudební a sociální oblast vývoje. Od jednoho a půl roku dítěte centrum nabízí hlídání dětí s programem a od tří do pěti let program pro děti bez rodičů, který podporuje sociální rozvoj, navázání kontaktů s vrstevníky, rozvoj sebeobslužných činností, rozvoj slovní zásoby, příprava na vstup do MŠ a podobně. Centrum Nekky nabízí ještě spoustu programů i pro dospělé. Za zmínku stojí rozhodně kurz první pomoci pro rodiče, který stojí 250kč a zabere dospělému pouhé dva pátky. Další výhodou je půjčování pomůcek pro miminka, jako jsou například odsávačky, kojenecké váhy a další.

Z recenzí rodičů v dotaznících vyplývá, že centrum Nekky je připraveno převážně na děti s poruchou psychomotorického vývoje, tělesným postižením či lehčích postižení. Pokud jde o postižení poruchy autistického spektra, tak nám udávají rodiče, že centrum nemělo zkušenosti, ale snažilo se přizpůsobit a pracovníci byli ochotní se pokusit rodičům a dítěti vyhovět, pomoci.

Občanské sdružení Za sklem

J. A. Bati 5520, 760 01 Zlín, tel.: 603 816 230, e-mail: info@zasklem.com

Sdružení, jehož cílovou skupinou jsou osoby s poruchou autistického spektra, poskytuje odborné sociální poradenství pro rodiny s dětmi s autismem a sociálně aktivizační činnosti pro tyto rodiny. Snaží se tedy o co největší možné zapojení rodiny do společnosti, rozvoj dítěte, a to vše v přirozeném prostředí rodiny. Mezi nabízející programy pro děti a rodiny patří: nácvik sociálních a komunikačních dovedností, nácvik hry a denního režimu, mezi volnočasové služby patří setkávání rodičů s dětmi s poruchami autistického spektra a jednorázové společenské akce. Jak bylo již výše zmíněno sdružení se zaměřuje na děti s poruchami autistického spektra a jejich rodiny. Pro tyto situace jsou odborně připraveny a v problematice jsou odborníky, takže rodiče toto sdružení doporučují a mají s ním pozitivní zkušenosti.

Akropolis

Stará Tenice 1195, 686 01 Uherské Hradiště, tel.: +420 608 851 095

Dětské centrum nabízející miniškolkou, volnočasové aktivity pro rodiče s dětmi, se soustředí na posilování rodiny a taky rozvoj rodičovských kompetencí. Věnuje se dětem od narození, kterým nabízí miniškolkou Rolnička. Ta je určena pro děti od jednoho a půl roku do tří let. Snaží se podporovat sladění pracovního a rodinného života rodičů. Nabízí pestré volnočasové a vzdělávací aktivity nejen pro děti a mládež, ale také pro dospělé a seniory. Toto centrum je dobrovolnické, takže spolupracují s mladými lidmi z celé EU. Poslední dobou se Akropolis zaměřuje na práci s dětmi se specifickými potřebami jako jsou děti s ADHD, poruchou učení, či poruchou autistického spektra. Prostřednictvím Snoezelen se snaží centrum rozvíjet u dětí smyslové vnímání a usnadnit integraci do společnosti a mezi vrstevníky. Snoezelen je multisenzorická místnost, která se snaží o všestranný rozvoj a co největší možné zapojení smyslů dítěte formou hry, hudby apod. Akropolis nabízí opravdu pestrý program pro děti od 0-3 let. První z programů se jmenuje „*Hrou k rozvoji dělátko*.“ Jde o stimulaci

psychomotorického vývoje, rozvíjení vhodným způsobem a ve správném pořadí. Mezi nejvýznamnější oblasti patří rozumový a pohybový vývoj (poloha na zádech, souhry končetin s tělíčkem, poloha na bříšku), dále rozvoj sluchu, zraku, hmatu a řeči. V neposlední řadě taktéž rozvoj empatie, sociální a emoční inteligence. Program je vhodný od dvou do dvanácti měsíců dítěte. Prázdninový zdravý rozvoj pro děti od jednoho do tří let věku je pro rodiče i s dětmi. Děti se při těchto společných aktivitách učí sociálním dovednostem, ohleduplnosti vůči ostatním dětem a odbourávání ostychu. Dalším programem je zdravý rozvoj dítěte od šesti měsíců do jednoho roku dítěte v místnosti Snoezelen. Dále nabízí samostatné programy ve snoezelenu s lektorem nebo bez lektora, avšak pro rodiče s dítětem se zdravotním postižením je vhodnější přítomnost odborníka. Centrum nabízí i nutriční poradnu pro rodiče, aby věděli, jak správně a kdy přidávat stravu u nejmenších dětí. Pro děti od šesti do dvaceti čtyř měsíců zde najdeme znakování batolat, jde o dorozumívání rodiče s dítětem v době, kdy ještě nemluví. Vhodné například i pro děti s opožděným vývojem řeči. Akropolis nabízí především speciálně – pedagogickou poradnu pro rodiny s dětmi se specifickými potřebami. Smyslem a cílem této poradny je umožnit veřejnosti bezplatné poradenství se speciálním pedagogem. Rodiče mohou se speciálním pedagogem řešit výchovné a vzdělávací problémy především v rodině s dítětem se specifickými potřebami. Například dítě s nerovnoměrným vývojem, ADD, ADHD, Poruchy autistického spektra, mentální a kombinovaná postižení a podobně. Poradna se věnuje prevenci či řešení výchovných problémů, dětský vzdor a agresivitu, problémové situace mezi rodiči a dětmi, funkční komunikaci a spolupráci v rodině. V Akropolis nabízejí dále poradnu sociálně právní, poradnu pro děti domácího násilí, pracovněprávní poradnu a poradnu pro rodiče a děti, kurz „*Něžná náruč*“, který byl již popsán výše u Baby klubu Nekky. Zajímavým programem je Asistovaný kontakt, který nabízí odborného asistenta při kontaktu dítěte s rodičem, příbuzným či pěstounem. Cílem asistovaného kontaktu je, aby postupně a nenásilně vyústil v setkání bez potřebné asistence. O kontakt žádají rodiče, pěstouni nebo OSPOD (oddělení sociálně právní ochrany dětí). V Akropolis se nachází miniškola Rolnička, kde jsou vítány děti od jednoho a půl roku do tří let. Ve školce je polodenní nebo celodenní program pro děti. Program zahrnuje prvky muzikoterapie, balančního cvičení, logopedie, rozvoj grafomotoriky atd. Vedle školky se nachází dětské hřiště. Děti jsou v péči odborného personálu. Centrum Akropolis je doporučeno pro rodiče dětí se zdravotním postižením či znevýhodněním. Je zde přítomný odborný personál, zkušenosti i ochota k těmto dětem a jejich rodinám.

Matýsek

Komenského 268, 763 61 Napajedla, tel.: 577 944 091, email: ddmnap@zlinedu.cz

Jedná se o příspěvkovou organizaci, která se zaměřuje na pravidelnou zájmovou aktivitu, nabídku příležitostných a spontánních činností. Dále se orientuje na poskytování odborné pomoci školám a školským zařízením. V období školních prázdnin zařizuje a vykonává několik příměstských i pobytových táborů. Velkou oblibu mají tábory organizované pro rodiče s dětmi. V domově dětí a mládeže (DDM) Matýsek pracuje tým odborníků, kvalifikovaných pedagogických a provozních zaměstnanců. Tento profesionální tým připravuje širokou a pestrou paletu volnočasových aktivit pro děti, žáky a širokou veřejnost v průběhu celého kalendářního roku. Pravidelné činnosti a kroužky se odehrávají v hlavním sídle DDM Matýsek, ale také v pronajatých prostorách, například v tělocvičnách škol, na Sokolovně, v Klášteře, v klubovnách a učebnách mnoha okolních škol – v Bílovicích, Březolupech, Spytihněvy, Pohořelicích a Žlutavě. O DDM Matýsek nám psala maminka s dítětem s poruchou autistického spektra a zmiňovala se, že nejde o neochotu při práci s dítětem, ale spíše o neznalost a nevědomost, jak pracovat s dítětem s autismem. V několika dotaznících se objevilo tvrzení rodičů, že v dětských centrech, která nejsou zaměřena přímo na PAS, se setkávají s neznalostí problematiky tohoto postižení, tudíž neví, jak pracovat s těmito dětmi.

Klubíčko

Albertova 4062/8, 767 01 Kroměříž, tel.: 737206708, email: klubickokm@klubickokm.cz

Jedná se o centrum zaměřující se na rodiče s dětmi a jejich vzájemné trávení volného času. Nabízí poradenství, vzdělávání i volnočasové aktivity. Dále nabízí rodinám konzultaci s různými odborníky od psychologa, sociálního pracovníka, speciálního pedagoga, logopeda a podobně. Na svých webových stránkách je podrobný seznam na každý měsíc, co zrovna centrum připravuje a nabízí pro rodiny s dětmi. Jako své poslání centrum Klubíčko uvádí posilování hodnot rodiny ve společnosti, podporu právní ochrany rodiny, napomáhání skupinám ohroženým k integraci a seberealizaci. Mezi své cíle řadí posilování integrace a prevenci před izolací matky či celé rodiny. Mimo nabídek volnočasových aktivit pro rodiny s dětmi nabízí i hlídání dětí, aby rodiče měli volný čas i pro sebe. Jednotlivé aktivity, které nabízí i programy pro rodiče, jsou dále rozděleny podle zkušenosti rodičů, zda jsou to rodiče čerství, zralí apod. Dále pak na programy pro rodiče s dětmi – aktivity pohybové nebo s prvky

Montessori. Do samostatných aktivit pro děti zahrnují balónkování, tanečky, tvoření a podobně. V neposlední řadě pořádají i tábory pro děti, rodinné pobyty a aktivity i pro starší děti. Každý měsíc je do programu zařazeno poradenství, v případě individuálních potřeb rodičů jde domluvit poradenství i v jiný termín s konkrétním odborníkem dle problému rodiče. Centrum Klubičko nabízí besedy, semináře na téma rodina se specifickými potřebami, ať už se jedná o dítě se zdravotním postižením, tak i o rodiny v nepříznivé životní situaci a podobně.

Vlnka

Středová 5668, 760 05 Zlín, tel.: +420 737 501 502, email: info@dcvlnka.cz

Dětské centrum Vlnka nabízí plavání s miminko podle věku, a to od tří měsíců miminka tzn. vaničkování, od šesti měsíců plavání v bazéně s rodiči a od čtyř let samostatně. Dále centrum poskytuje možnost tělocviku s dětmi od šesti týdnů. Cvičení je vždy přizpůsobeno věku a schopnostem dítěte. Pro nejmenší miminka je zde možnost masáží, minitělocviku, návštěva po porodu v domácnosti, plavání v domácnosti a zapůjčení pomůcek. Od osmnácti měsíců nabízí centrum i hlídání dětí. V rámci programu a nabídek se zde vyskytuje i laktační poradna pro maminky. Zajímavostí je vodní terapie WATSU pro nastávající maminky. Při vodní terapii se pomocí masáží a nadlehčování vody uvolňuje páteř, klouby atd. Vodní terapie se nabízí relaxaci v teplé vodě, hluboký stav relaxace, bezpečnou náruč terapeuta, relaxační hudbu nebo jen jemné zvuky vody, pocit svobody, uvolnění těla i mysli, protažení, tak trochu jiná masáž.

DC Beruška

Podlesí IV/5375 Zlín – Jižní svahy 760 01; Ševcovská 3350/8, tel.: +420 725 693 200, +420 739 066 167, email: info@beruskazlin.cz

Dětské centrum se nachází na dvou adresách ve Zlíně. Na webových stránkách nalezneme na každém centru program na celý rok, popřípadě několik měsíců dopředu. Program je pro nejmenší miminka i pro větší děti. Cvičení pro rodiče s dětmi je zaměřeno na děti od jednoho roku do roku a půl a pak další skupina je rozdělena od dvou do tří let věku dítěte. Jde především o podporu zdravého pohybového rozvoje dítěte. Při cvičení se střídají pohybové, hudební, výtvarné a pracovní činnosti. Miniškolička je určena dětem od dvanácti měsíců do pěti let. Hlavní náplní a cílem je uspokojení potřeb dítěte v oblasti kognitivní, sociální, fyziologické

a emocionální. Dalším posláním je rozvíjet a posilovat potenciál a individualitu každého dítěte, což pomáhá k pocitu tělesné, sociální a duševní pohody. Dětské centrum Beruška respektuje věkové zákonitosti, individuální potřeby a rodinné tradice.

Dětský svět Floria

Velehradská 4080, 767 01 Kroměříž, tel.: 724 609 790, email: info@detskysvetkromeriz.cz

Dětský svět Floria v Kroměříži je unikátní zábavní park, který nabízí vyžití pro celou rodinu za jakéhokoli počasí. Zatímco děti si mohou hrát ve vnitřní nebo venkovní herně, pro ty starší je připraveno několik sportovišť od skateparku, přes tenisové kurty až po beachvolejbalové hřiště. Rodiče s dětmi zde najdou pětipodlažní herní box se skluzavkami a prolézačkami, velký nafukovací polštář, skákací hrad a velkou skluzavku, bazén s balónky a skluzavkou pro ty nejmenší, venkovní hernu s množstvím prolézaček a dalších atrakcí. V neposlední řadě multifunkční hřiště, tenisové kurty a další sportoviště. Pro rodiče nabízí centrum kavárnu, kde se mohou občerstvit samozřejmě i děti. V centru má za dítě po celou dobu zodpovědnost rodič či doprovázející osoba starší 18 let. ´

Mateřské centrum Slavičín

K Hájenkám 354, 763 21 Slavičín, tel.: 731 870 221, email: info@mc.slavicin.org

Mateřské centrum Slavičín nabízí hernu pro malé děti, programy pro děti s rodiči. Uspořádává společné akce s rodiči a dětmi o víkendech a jednorázové akce, které jsou předem zveřejněny na jejich webových stránkách. V nabídce je opět i miniškolička pro malé děti, které pak budou připraveny na vstup do mateřské školy. Většina dětských center je přizpůsobena pro děti intaktní a je na domluvě mezi rodičem a pracovníky dětského centra, zda jsou schopni s ochotni se přizpůsobit zdravotnímu postižení či jiným specifickým potřebám dítěte. S lehkým postižením většinou nemají dětská centra problém a snaží se vyhovět rodičům i dětem.

Mateřské centrum Kolovrátek

5. května 1700, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm, tel.: 606 55 22 85, email:

mkolovratek@centrum.cz

Opět se jedná o mateřské centrum pro rodiče s dětmi. Ve svém programu nabízejí přednášky z oblasti zdraví, výchovy, školství, těhotenství, pohybu, vzdělání, společnosti

atd. Hlavním cílem mateřského centra je vytvořit příjemné místo setkávání rodičů na mateřské, malých dětí a rodinných příslušníků a předávat jim poznatky o výchově, zdraví, výživě, psychologii, komunikaci a životě formou sdílení, přednášek s odborníky, poskytnutí pomoci matkám a otcům na mateřské dovolené vyjít ze stereotypu či izolace. Chtějí nabídnout program s ohledem na specifické požadavky návštěvníků jako jsou těhotné maminky, maminky a tatínci s různě starými dětmi. Zde mohou patřit i rodiny s dítětem s postižením, avšak opět záleží na tom, jaký je druh a stupeň postižení.

Rodinné a mateřské centrum Sluníčko

Jasenice 943, 755 01 Vsetín, tel.: +420 737 502 215, email: mc-vsetin@seznam.cz

Rodinné a mateřské centrum Sluníčko je přizpůsobeno pro rodiče s dětmi od nejtěplejšího věku. Mimo hernu, pomůcky, hračky a vhodné prostředí pro děti se v centru uskutečňují také besedy s různými tématy, například psychomotorický vývoj dítěte v prvním roce nebo specifické problémy u dětí předškolního věku. Přednášky s obdobnou tematikou slouží částečně jako osvěta a částečně jako prevence, aby si rodiče všimli, zda je všechno u jejich dítěte v normě nebo jestli nějak z normy vybočuje. Centrum nabízí rodinám s dětmi sociální prostředí s možností formálního i neformálního vzdělávání, výměny zkušeností, spolupráce, získávání nových a užitečných informací a podnětů. Nesmíme opomenout odborné zázemí přímo v centru – sociální pracovnice v centru, poradenství – psychologické, právní, pro ženy a dívky, speciální pedagog, logopedické poradenství a další. Centrum je také ve spolupráci s institucemi a specializovanými službami ve městě (Oddělení sociálně-právní ochrany dětí, Sociálně-aktivizační služby pro rodiny, Azylový dům pro ženy a matky s dětmi, Občanská poradna, Intervenční centrum, Pedagogicko-psychologická poradna a další organizace). Důležitou součástí je také individuální komunikace s klienty, která si klade za cíl zjišťování potřeb, zájmů a motivaci k účasti na nabízených aktivitách. Smyslem centra a nabízených programů a služeb je, aby rodiče a jejich děti nebyli jen pasivními příjemci těchto služeb, ale aktivně se účastnili nabízených činností a získané zkušenosti a dovednosti přinášeli do svých rodin. Mezi svou cílovou skupinu, které se věnují, řadí rodiny fungující, v rozvodovém a porozvodovém konfliktu, se závislým členem rodiny, s postiženým členem rodiny, s výchovnými problémy, s výskytem domácího násilí, rodiny ohrožené sociální izolací, další osoby v tíživé situaci a rodiny ohrožené závislostmi a dalšími společensky nežádoucími jevy. Centrum se tedy zaměřuje především na individuální přístup a otevřenou komunikaci s rodinou i dítětem, dále na maximální otevřenost pro zájemce o aktivity centra, kterou

se rozumí nabídka neřízených činností a neomezený přístup do centra v rámci provozní doby, otevřenost centra veřejnosti a spolupráci s Městem Vsetín a místními organizacemi. Centrum se hodně zabývá pěstounskou péčí, již na svých stránkách dávají informace o pěstounské péči a pořádají besedy s tématem vzdělávání pro pěstouny a podobně.

Malenka

Ul. 1.května, Brumov 1030, 76331 Brumov-Bylnice, Brumov, tel.: +420 733 755 932

Malenka je rodinné a mateřské centrum nacházející se v Brumově. Rodičům a dětem poskytuje hernu ke hraní, programy pro děti i pro rodiče, poradenství s odbornými pracovníky centra, aktivity šité na míru a společné akce pro rodiny s dětmi. Pro rodiče je zde „miniknihovnička“ s možností zapůjčení knih o tématice, která rodiče zajímá.

Kaštánek

Kramolišova 126, 76601 Valašské Klobouky, tel.: +420 604 522 581, email: rcvk@seznam.cz

Kaštánek je rodinné a komunitní centrum. Je neziskovou organizací, která sdružuje aktivní rodiče, děti a přátele. Centrum pro rodiče, kteří chtějí, aby jejich děti žily život naplno ve svobodě a zodpovědnosti k sobě samým a k jejich okolí. Pomocí tvoření a radosti ze společného díla spolu s vlastními dětmi dochází k prohlubování vztahů, sblížení a k společnému trávení volného času. Posláním, cílem centra je vytvořit ve světě místo, kde vládne respekt, úcta, soucit, bezpečí a láska. Komunitní a rodinné centrum Kaštánek slouží jako místo pro setkání, odpočinek a vzájemné obohacení. Snaží se o vytváření prostoru pro nové nápady a projekty, se kterými přicházejí návštěvníci centra nebo iniciátoři centra. V minulých letech se díky tomu zrodila lesní školka Vrběnka, čundry tatínků a dětí, kuchařka pro vaření s dětmi a spousta jiných zajímavých a užitečných věcí pro děti a jejich rodiče. Výše bylo zmíněno, že je centrum komunitní. Důvodem je to, že centrum vytváří celá komunita, takže se členem může stát kdokoli. Každý vkládá do společného díla to, co umí a v čem se chce realizovat. V centru jsou vítáni také občasní návštěvníci, kteří využívají pouze některých služeb. Například profesionální péči o děti, kroužky snoezelen, psychologické poradenství nebo půjčovnu či hernu. V péči o děti se specifickými potřebami se ochotně snaží s rodiči domluvit a zjistit informace o dítěti a rodině. Pokud je v kompetencích a možnostech centra dítě přijmout mezi sebe, rádi jej přijmou. V centru je nabízeno přímo i psychologické poradenství. V psychologickém poradenství je zahrnuto odborné individuální poradenství, přes snoezelen, supervize, balintovské skupiny, až po mediace a terapie. Dále se zaměřují na pěstounskou péči

a vzdělávání pěstounů. Pro děti předškolního věku je zde přítomná i logopedie s kvalifikovanou logopedkou.

Kamarád – Nenuda o.s.

Zlín, Gahurova 5265, tel.: +420 777 779 027, email: kamarad@nenuda.eu

Kamarád – Nenuda je občanské sdružení. Pro veřejnost nabízí volnočasové aktivity pro děti i celé rodiny, besedy, zájmové kroužky pro malé i starší děti – graffiti, minitělocvična, bubnování. Cílem sdružení je, aby rodiče se svými dětmi trávili smysluplně svůj společný volný čas. Centrum zabezpečuje prázdninový provoz pro děti. Kamarád – Nenuda pořádá společné přímořské pobyty pro celé rodiny. Samozřejmostí je příprava dětí do školky a školy a následně doučování dětí na úrovni ZŠ. Sdružení se zaměřuje od roku 2018 i na děti se specifickými potřebami, mají k dispozici snoezelen i odborný personál pro rodiny s těmito dětmi. Zaměřují se především na děti s ADHD (porucha pozornosti s hyperaktivitou) a na děti s poruchami chování a učení. Nechybí ani pořádání táborů pro děti různých věkových skupin. Sdružení nabízí možnost poradenství na téma sociální poradenství, edukativní rodičovská terapie, poradenství pro rodiče předškolních dětí a alternativní a zdravé stravování.

Domino

Osvoboditelů 3778 a Družstevní 4514 760 01 Zlín, tel.: +420 739 141 082, email: info@idomino.eu

Domino je krajskou neziskovou organizací, která se věnuje dětem, mládeži a rodině celkově. Domino poskytuje různé služby pro rodiny jako například komunitní centra, různé zájmové kroužky, dětské tábory, taneční školu, vzdělávání pracovníků, dobrovolnickou práci a jiné programy a služby. Služba je rozšířena po Zlínském kraji do měst jako Zlín, Otrokovice, Uherský Brod, Uherské Hradiště, Chvalčov, Slušovice. Cílem a posláním je podpora zdravého fungování rodin s dětmi, pomoc rodinám s problémy, rodinám s dětmi se specifickými potřebami, upevňování a rozvíjení rodičovských rolí, integrace rodin do společnosti, prevence a preventivní programy pro rodiny, u kterých hrozí sociální vyloučení ze společnosti a následná pomoc při začleňování do společnosti. Pro rodiny a děti jsou nabízeny volnočasové aktivity jako jsou tábory, jednorázové akce, pravidelné kroužky.

Kenny

Štěchovice 1325, 767 01 Kroměříž, tel.: 736 520 42, email: kromeriz@kenny.cz

S centrem Kenny se pojí jméno Eva Kiedroňová. Tato žena je uznávanou autorkou metody péče o dítě a rozvoje kojence v souladu s jeho psychomotorickým vývojem. Tato metoda je rozšířena v České republice i v zahraničí. Metoda je určena především pro budoucí maminky a tatínky a rodiče prvorozených dětí. Udává přesné instrukce, jak manipulovat s dítětem s ohledem na jeho věk a vývoj psychomotorické vyspělosti. Charakterizuje přesný popis, jak dítě uchopit, jaké použít přehmaty a postupy při manipulaci, cvičení nebo plavání s dítětem v jednotlivých měsících. Dochází k podpoře jeho všestranného zdravého vývoje. Maminkám, popřípadě oběma nastávajícím rodičům se věnují již v období těhotenství. Po narození dítěte nabízí programy Něžná náruč, kde se rodiče učí správně manipulovat s dítětem, následně cvičení a plavání s dětmi od nejútlejšího věku. V centru Kenny nabízejí program pro děti se zrakovým postižením pod kvalifikovaným vedením.

6. 2 Plavání s miminky a dětmi raného věku

Nekky Zlín

Pro děti od šesti týdnů do půl roku je nabízeno plavání ve vaničkách. Od půl roku dítěte je možnost plavání v bazéně, který je zřízen podle požadavků hygieny. Do čtyř let jsou děti v bazéně se svými rodiči, od čtyř let mohou být děti v bazéně již samotné. Vaničkování i plavání pro děti pozitivně působí na posílení břišních i zádočných svalů miminka. Posiluje hluboký stabilizační systém a pozitivně ovlivňuje vývoj psychiky a řeči v pozdějším věku.

Vlnka Zlín

Programy plavání s miminky od narození v domácím prostředí, od tří měsíců ve vaně a od šesti měsíců s rodiči v bazénu. Vlnka pořádá o víkendech rodinné plavání s dětmi. Hlavním cílem Vlnky je vybudovat u malých dětí pozitivní vztah k vodě, naučit je základům plavání a záchranným polohám, potápění se, skákaní do vody, orientování se ve vodě. Všechno chtějí dosáhnout nenásilně a formou her. Děti se od nejútlejšího věku otužují a získávají návyk na pohybovou aktivitu a berou ji jako přirozenou součást svého života.

Aquacentrum Zdounky

Plavání probíhá v bazéně se slanou vodou o teplotě 32 stupňů celsia. Od šesti týdnů probíhá plavání ve vaničkách. Plavání dětí s rodiči napomáhá v psychomotorickém vývoji batolat, kojenců i starších dětí, má kladný vliv na zdraví, otužování, dýchání, podpurný aparát, trávení a spánek dítěte.

Kenny Zlín

Opět nabízí plavání ve vaničkách u dětí od narození a od tří měsíců dítěte plavání v bazénu. Centrum Kenny uvádí, že plavání probíhá v souvislosti na vyspělosti psychomotorického vývoje a schopností dítěte. Podle jejich programu dítě při plavání získává nejen výše zmíněné pozitivní schopnosti v oblasti vývoje, ale taky návyky k otužování a pravidelné hygieně. Kenny Zlín nabízí speciální plavání pro děti se zrakovým postižením nebo s kombinovaným postižením. Tento program je určený pro děti od narození do školního věku. Cílem plavání pro děti se zrakovým postižením je využití rehabilitačního působení vodního prostředí, zvýšení podnětů pro celkový rozvoj dítěte, seznámení se s vodou a možnost bezpečného pohybování se ve vodě s radostí. To všechno probíhá pod vedením kvalifikovaného instruktora.

Baby club Katka

Uherský Ostroh 687 24, tel.: +420 604 25 76 85, email: babyclub.katka@seznam.cz

Baby club Katka se zaměřuje hlavně na plavání s dětmi různého věku od narození. Slibuje rodičům plnou adaptabilitu dětí i rodičů na vodní prostředí formou hry. Veškerou aktivitu se snaží prokládat písničkami, říkankami, barevnými nafukovacími hračkami, různými plaveckými pomůckami s příjemnou atmosférou plnou lásky k dětem a rodinám. Děti jsou vždy rozděleny do skupin dle věku a pokročilosti. Od čtyř do šesti týdnů vše probíhá v domácím prostředí, od dvou do šesti měsíců plavou děti ve speciálních vaničkách v Uherském Hradišti. Od šesti měsíců nabízí club Katka plavání s dětmi v bazénech v Uherském Hradišti v aquaparku. O prázdninách nabízí několikadenní akce, dovolené s výukou plavání v různých rezortech v České republice i na Slovensku.

Delfínek

Valašská 1657, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm, tel.: +420 773 930 063, email: info@plavanidetidelfinek.cz

Delfínek nabízí pravidelné plavání s dětmi od narození do třinácti let věku. Pořádá i příměstské tábory s výukou plavání pro děti i jejich rodiny. Cílem pracovníků v centru Delfínek je, aby si kojenci pomocí her zvykli na pobyt ve vodě beze strachu a s uměním reagovat na různé situace, které se mohou ve vodním prostředí stát. Hlavním důvodem, proč by se rodiče měli rozhodnout pro plavání s dětmi je relaxace, prohloubení spánku, chuti k jídlu, vývoj psychomotorické vyspělosti, podpora při rehabilitaci a zvyšování vitální kapacity plic. Programy jsou opět rozděleny od narození do šesti měsíců jako plavání ve vaničkách, od půl roku dítěte pak v bazénu s rodičem.

Oceánie

Kouty 803, 75701 Valašské Meziříčí, tel.: +420 603 254 422, email: centrum.oceanie@seznam.cz

Jedná se o centrum, které poskytuje plavání pro děti od narození do šesti let věku. Jde o centrum, které se věnuje plavání a cvičení s maminkami již v období těhotenství a pak následně nabízí programy plavání a cvičení pro děti po narození. Plavání probíhá v Rožnově pod Radhoštěm, ve Valašském Meziříčí i ve Vsetíně, vždy podle rozvrhu uvedeném na webových stránkách centra. Centrum nabízí při cvičení s dětmi taky program Něžnou náruč, který je již popsán výše u jiných dětských center.

Baby club Uherské Hradiště

Stará Tenice 1213, 68601 Uherské Hradiště, +420 608 863 417, email: babyclub_uh@volny.cz

Zakladatelkou celého plavání na jižní Moravě je paní Jitka Slivečková, která působí v Baby klubu v Uherském Hradišti. V této oblasti se pohybuje již 23 let, zabývá se nejen plaváním a psychomotorickým vývojem miminek, ale také cvičením, manipulací a masážími pro miminka. Plavání probíhá nejen v Uherském Hradišti, ale i v Uherském Brodě v rehabilitačním oddělení polikliniky a v Luhačovicích ve sportovním středisku Radostová. Věnují se dětem nejen intaktním, ale také dětem předčasně narozeným či s narušeným či opožděným vývojem psychomotorických funkcí nebo jinými vývojovými odchylkami.

V tomto případě slouží plavání s dítětem jako doplněk k rehabilitačnímu cvičení. Každý krok a manipulace s dítětem musí být nejdříve řádně osvojena, aby mohla kvalifikovaná lektorka přejít k dalším, navazujícím krokům.

6. 3 Volnočasové aktivity nabízené speciálně-pedagogickými středisky, středisky rané péče a dětskými centry pro děti se zdravotním postižením či znevýhodněním

SPC

SPC Zlín, Středová

Středová 4694, 760 05 Zlín – Jižní Svahy, tel.: 577 241 256, email: spc@skola-spc.cz

Speciálně pedagogické centrum ve Zlíně je školským poradenským zařízením. Cílová skupina, které se věnuje toto školské poradenské zařízení, jsou děti se souběžným postižením více vadami, s tělesným postižením, s poruchami autistického spektra a klientům se zdravotním znevýhodněním. Toto centrum poskytuje těmto dětem speciálně pedagogickou a psychologickou péči při integraci do škol zřízených podle paragrafu 16 a do běžných mateřských či základních škol. Pořádá pro rodiny s dětmi s PAS setkávání, kde se rodiče vzájemně mohou podělit o své zkušenosti a znalosti, ale hlavně spolu tráví čas, řeší stejnou problematiku a mají pocit, že nejsou sami, což je pro rodiče i děti velmi důležité jako prevence sociální izolace či segregace. Setkávání se uskutečňuje i pro rodiče s dítětem s kombinovaným postižením a jde v podstatě opět o posílení, podpoření rodičů s možnostmi předání zkušeností a znalostí o postižení. Dále jsou rodičům nabízeny individuální konzultace s odborníky jako jsou speciální pedagogové a psychologové zaměřeni na danou problematiku. Jelikož se jedná o SPC zaměřené na kombinované postižení, najdou zde odpověď u odborníků téměř všichni rodiče. Konzultace mohou probíhat v duchu informovanosti o postižení, možnostech, jak trávit volný čas s dítětem, jak ho vychovávat či vzdělávat, a další potřebné informace, které rodiče potřebují. SPC nabízí rodinám a dětem se zdravotním postižením či znevýhodněním zapůjčení pomůcek či literatury o tématu, který je pro ně aktuální. SPC má hlavní sídlo ve Zlíně, avšak má pracoviště i v Uherském Hradišti.

SPC, Lazy

Lazy VI 3695, 760 05 Zlín, tel.: 605 981 997, email: lenka.mikulaskova@ddskolyzlin.cz

Speciálně pedagogické centrum, které má obdobnou charakteristiku, nabízí speciálně pedagogické a psychologické služby a poradenství jako SPC Středová. Liší se klientelou. Cílovou skupinou tohoto SPC jsou děti, klienti se zrakovým a mentálním postižením. Rodiče i děti ve speciálních pedagogických centrech najdou odpovědi na otázky ohledně svých dětí a jejich postižení. Mohou se zde informovat například i o vhodných možnostech, jak trávit volný čas s dítětem, jakou jsou možnosti a schopnosti jejich dětí. Obě SPC spolupracují se Střediskem rané péče Educo, které bude popsáno níže. Pracoviště jsou na adrese Lazy, dále na ulici Mostní 2397 a ve Valašském meziříčí na ulici Vodní 782.

SPC Kroměříž

Pavlovská 3942, Kroměříž 767 01, tel.: 734 684 132, email: kromeriz.spc@msazskm.cz

SPC v Kroměříži se věnuje rodinám a dětem s kombinovaným postižením. Pracoviště na ulici Pavlovská, na ulici F. Vančury 3695 v Kroměříži a odloučené pracoviště ve Valašském Meziříčí v ulici Křížná 782. SPC zabezpečuje informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost. Nabízí rodinám speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, dále pak preventivně výchovnou péči a snaží se napomáhat při volbě vhodného vzdělávání dětí.

SPC Valašské Meziříčí

Vsetínská 454, Valašské Meziříčí 757 01, tel.: +420 576 809 839, email: spc.sluch.valmez@seznam.cz

SPC ve Valašském Meziříčí se zaměřuje na klientelu dětí se sluchovým postižením nebo vadami řeči. Nabízejí surdopedickou a logopedickou intervenci, a následně všechny ostatní služby jako jiné SPC – diagnostické, speciálně pedagogické, psychologické a podobně. SPC je zřízeno při mateřské, základní a střední škole pro sluchově postižené, takže mají velkou nabídku možností pro tyto děti přímo v jejich rezortu.

SRP

Educo

Chlumská 453, 763 02 Zlín – Louky, tel.: 739 777 729, email: ranapece.zlin@volny.cz

Raná péče je terénní sociální služba, popřípadě doplněna ambulantní formou, která je poskytována dítěti a rodičům dítěte ve věku od narození do 7 let, které je zdravotně postižené nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu. Educo je raná péče poskytovaná pro klientelu ve Zlínském kraji. Cílovou skupinou jsou děti s kombinovaným, mentálním, tělesným postižením nebo s autismem. V kombinaci se smyslovým postižením jen v případech, pokud smyslové postižení není primárním postižením. Dále sem patří děti předčasně narozené, s nízkou porodní váhou, či s jiným způsobem, který by ohrožoval vývoj dítěte. Raná péče slouží rodinám jako podpora, pomoc v nepříznivých situacích, jako zdroj informací. Pro náš výzkum v oblasti volnočasových aktivit je důležité podávání praktických a odborných rad pro práci, hru a komunikaci s dítětem, metodické vedení rodičů, poradenství v oblasti vývoje dítěte, půjčování didaktických a stimulačních hraček, pomůcek a literatury pro rodiny, zprostředkovávání kontaktů s jinými odbornými zařízeními a důležité zprostředkovávání kontaktů s ostatními rodiči s dítětem s postižením. Raná péče pořádá taky semináře a přednášky s různou tematikou pro rodiče i širší veřejnost.

Z dotazníků je zřejmé, že rodiče nejčastěji uvádějí Educo jako jeden ze zdrojů, kde nejlépe a nejkvalitněji tráví svůj volný čas. Vzhledem k pořádání jednorázových akcí, kde se setkávají rodiče s dětmi s postižením, se cítí rodiny i děti dobře a čas trávený mezi „svými“ se dá pokládat jako smysluplně trávený volný čas. Jelikož jsou setkání vždy pod vedením odborníků z řad speciálních pedagogů a sociálních pracovníků, tak se při trávení volného času zaštiťuje i vhodný rozvoj dítě spojený s hrou.

Společnost pro ranou péči

Burešov 4886, 760 01 Zlín 1, tel.: 777 234 035, email: olomouc@ranapece.cz

Jde o detašované pracoviště z centrálního pracoviště v Olomouci. Společnost pro ranou péči se věnuje dětem a rodinám s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením. Jedná se o nestátní organizaci, která se snaží podporovat a nabídnout pomoc rodinám, ve kterých je dítě se zrakovým nebo kombinovaným postižením, a to od narození do sedmi let věku dítěte. Při poskytování rané péče se snaží vždy zachovat a respektovat kulturu, tradice a zásady rodiny

s níž pracují. Náplň práce je obdobný jako u rané péče Educo, pouze ve změnách, které přináší jiné zaměření klientely. Společnost pro ranou péči je organizace, která je rozsáhlá po celé České republice. Na svých webových stránkách nabízejí rodičům informace o tom, co je raná péče, kdy a proč mají ranou péči kontaktovat, jak postupovat v případě zájmu o ranou péči a v neposlední řadě je zde součástí i služba SAS (sociálně aktivizační služby pro rodiče s dětmi). Samozřejmě probíhá péče opět terénní službou do rodin, při které se u pracovníků projevuje vlastní iniciativa a improvizace s přirozeným prostředím. Vymýšlí spolu s rodiči možné varianty, možnosti výchovy, vzdělávání i trávení volného času s jejich dítětem.

Auxilium

Vsetín, Nemocniční 945, tel.: +420 603 823 293, email: rana.pece@auxilium.cz

Obecně prospěšná společnost Auxilium vznikla na základě rozhodnutí členské schůze občanského sdružení Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR. Cílovou skupinou jsou děti, klienti s těžkým stupněm zdravotního postižení a jejich rodiny. Auxilium je společnost, která poskytuje služby rané péče, dále sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi se zdravotním postižením, osobní asistenci a odlehčovací služby. Mezi neregistrované služby, které Auxilium nabízí patří doprava s asistencí, půjčování pomůcek, krizová intervence, sociální poradenství, multisenzorická stimulace. Opět jsou obdobné cíle, a to je maximální možné zapojení jedince s těžkým zdravotním postižením do společnosti. Děti s těžkým zdravotním postižením mají těžší možnosti pro zapojení a k úplné integraci, avšak aspoň minimalizování sociální izolace je úspěchem. Služby jsou poskytovány dětem od jednoho roku do dvaceti šesti let. Samostatná raná péče je poskytována do sedmi let věku dítěte. Hlavním cílem a posláním je vytvořit pro dítě, rodinu i společnost podmínky pro plnohodnotný život. Auxilium pořádá setkávání těchto rodin s dětmi, besedy, přednášky na tematiku zdravotního postižení. Rodiny si na setkávání mohou vyměňovat zkušenosti, názory, radostné chvíle, pokroky svých dětí a podobně. Tohle jsou pro rodiny s dítětem se zdravotním postižením důležité chvíle, kdy se mohou plnohodnotně zapojit do konverzace o svém dítěti, získat spoustu informací a zkušeností od jiných rodičů, jelikož si prošli podobným obdobím jako oni sami.

Dětské centrum Zlín

Burešov 3675, 760 01 Zlín, tel.: 577 436 110, email: dczlin@dczlin.cz

Dětské centrum Zlín řadíme do této kategorie, jelikož poskytuje pomoc dětem v nouzi, ale také nabízí volnočasové aktivity pro děti i rodinu. Dětské centrum nabízí tři služby pro rodiče s dětmi. První službou je Krizová pomoc (KP). Rodič, dítě, dospívající nebo jiný jedinec, který se dostane do krizové situace, si může telefonicky zavolat nebo napsat o pomoc. Pracovníci se snaží po telefonu zjistit, jak závažná situace je a vyhodnotit, zda si jedince pozvou k sobě nebo k němu zajedou domů. Krizovou situací v tento moment může být obyčejná hádka doma, záškoláctví, domácí násilí, šikana, znásilnění až po nejhorší možnou variantu, kterou je vražda. Dle vyjmenovaných variant krizových situací je zřejmá spolupráce s policií, psychology, kteří jsou přítomni hned v centru a jinými odborníky. Druhé je zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP). V tomto zařízení jde převážně o zajištění základních potřeb dítěte a poskytnutí bezpečného zázemí v období, než se vyřeší jeho tíživá situace. Tyto děti se mohou dostat například po předchozím telefonátu do krizové pomoci. Většinou jde o převratné období, kdy se rodiče o své děti nemohou nebo nedokáží postarat. Jelikož je známo a je poukázáno i v teoretické části na důležitost vhodné hry v dětském věku, i v tomto zařízení myslí na vhodné volnočasové aktivity. Pro děti je zde možnost návštěvy u koní (hipoterapie), pro nejmenší spoustu hraček, plyšáků. V personálu se nachází speciální pedagogové, psychologové, sociální pracovníci apod. Děti zde občas zůstávají i na důležité svátky jako jsou Vánoce bez rodičů. V tyto momenty zastupují pracovníci nelehký úkol, aby se dítě cítilo šťastné, snaží se jim vymýšlet bohaté programy a nechybí ani tradice a dárky pod stromečkem. Další službou je sociálně aktivizační služba (SAS), do této se často dostávají rodiče s dětmi, které se nejprve ocitly ve ZDVOP. Pracovnice, která dostane na starosti rodinu s dítětem, jezdí do jejich přirozeného prostředí, které se snaží co nejlépe a nejvhodněji přizpůsobit s dopomocí rodičů pro dítě podle věku, znevýhodnění, či postižení. Jedná se o podporu rodičů, jak s dítětem pracovat, jak s ním vhodně trávit volný čas, samozřejmě vždycky musí v podvědomí myslet na finanční možnosti rodičů, psychickou a fyzickou zdatnost a podobné okolnosti. Pracovníci celého centra se snaží pracovat dle svých odborných zkušeností a znalostí a myslet při tom v nejlepším zájmu dítěte.

7 Výsledky výzkumu

Závěrečná kapitola popisuje výsledky výzkumu, potvrzení hypotézy, analýzu konkrétních otázek dotazníku a shrnutí.

7.1 Potvrzení hypotéz

Výpočet pro hypotézu 1

	Pozorovaná četnost	Očekávaná četnost	P - O	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
Informovaní rodiče	33	20,5	12,5	156,25	7,622
Neinformovaní rodiče	8	20,5	-12,5	156,25	7,622
	$\Sigma 41$	$\Sigma 41$			$\Sigma 15,244$

Hladina významnosti $\chi^2_{0,01} = 6,635$

Hodnota testového kritéria = 15,244

Kritická hodnota určena hladinou významnosti je nižší než vypočítaná hodnota testového kritéria, takže přijímáme alternativní hypotézu, že počet rodičů, kteří jsou informovaní o zařízeních a službách, poskytující volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku, je rozdílný než počet rodičů, kteří nejsou informovaní o těchto zařízeních a službách.

Výpočet pro hypotézu 2

	Pozorovaná četnost	Očekávaná četnost	P - O	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
Respondenti hodnotící nedostatek zařízení	30	20,5	9,5	90,25	4,646
Respondenti hodnotící dostatek zařízení	11	20,5	-9,5	90,25	4,646
	$\Sigma 41$	$\Sigma 41$			$\Sigma 8,928$

Hladina významnosti $\chi^2_{0,01} = 6,635$

Hodnota testového kritéria = 8,928

Vypočítaná hodnota testového kritéria je větší než kritická hodnota určena pomocí hladiny významnosti, tudíž odmítáme nulovou a přijímáme alternativní hypotézu. Přijímáme

tedy fakt, že počet respondentů hodnotících dostatek zařízení a služeb, které poskytují volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku, je rozdílný než počet respondentů hodnotících nedostatek těchto zařízení a služeb.

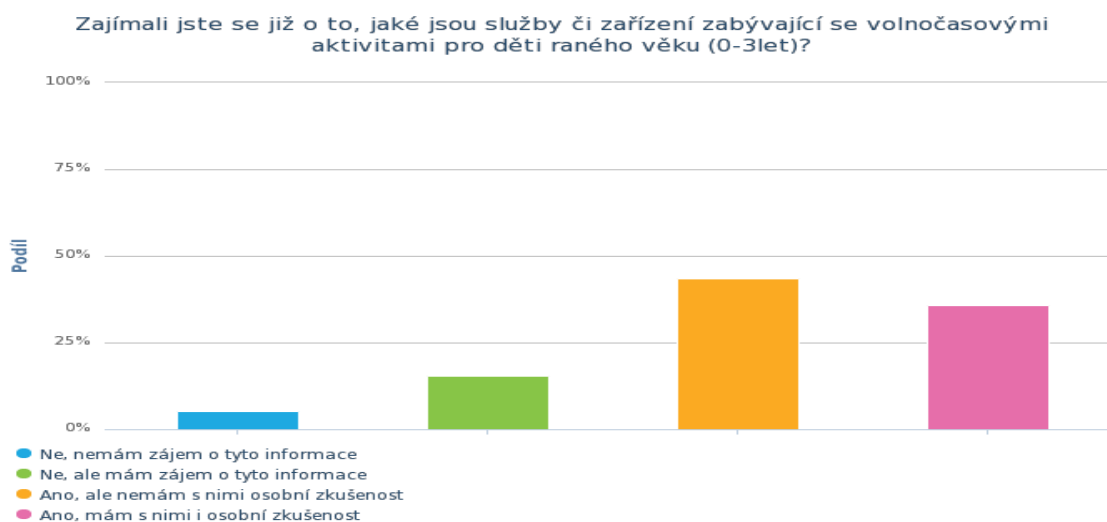
. V následující podkapitole při analýze konkrétních otázek 83,3 % rodičů uvedlo svá tvrzení o nedostatku zařízení a služeb nabízející volnočasové aktivity pro děti se zdravotním postižením v raném věku.

7.2. Analýza konkrétních otázek dotazníku

Dotazník vyplňovaly převážně ženy, maminky dětí. Konkrétně 95,1 % z celkového počtu respondentů byly ženy a zbylých 4,9 % respondentů byli muži. V dotazníku se nám objevilo spoustu druhů postižení, čímž bylo potvrzeno zastoupení všech druhů postižení, tělesného, mentálního, smyslového, včetně autismu a kombinovaných postižení.

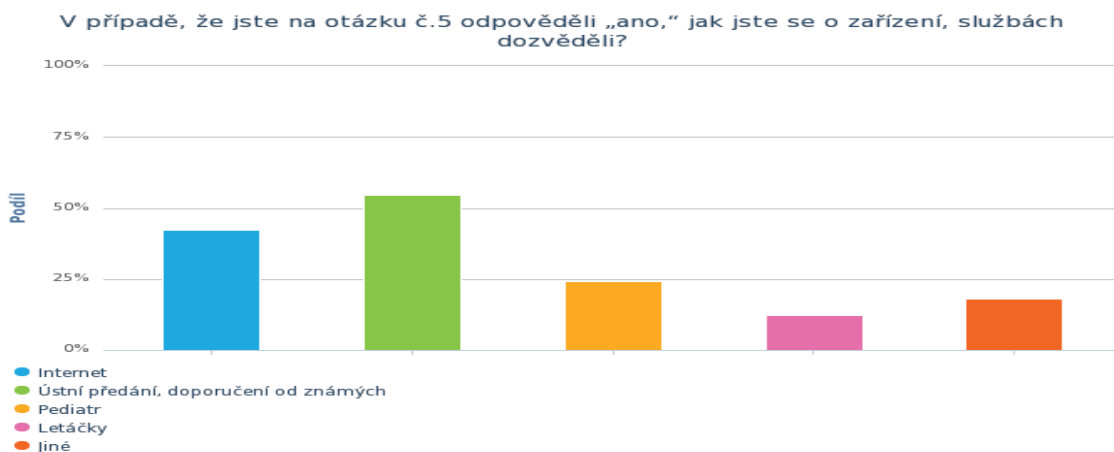
Otázky 1 – 4 zjišťují základní informace, zda dotazník vyplňovala matka nebo otec dítěte, druh postižení a věk dítěte, aby bylo potvrzeno, že dítě spadá do kategorie raného věku. V otázce číslo 5., která zněla: „Zajímali jste se již o to, jaké jsou služby či zařízení zabývající se volnočasovými aktivitami pro děti raného věku?“ jde vidět zájem a informovanost rodičů, kteří i když nemají osobní zkušenost, tak se hodně o služby a zařízení zajímají.

Graf č. 1

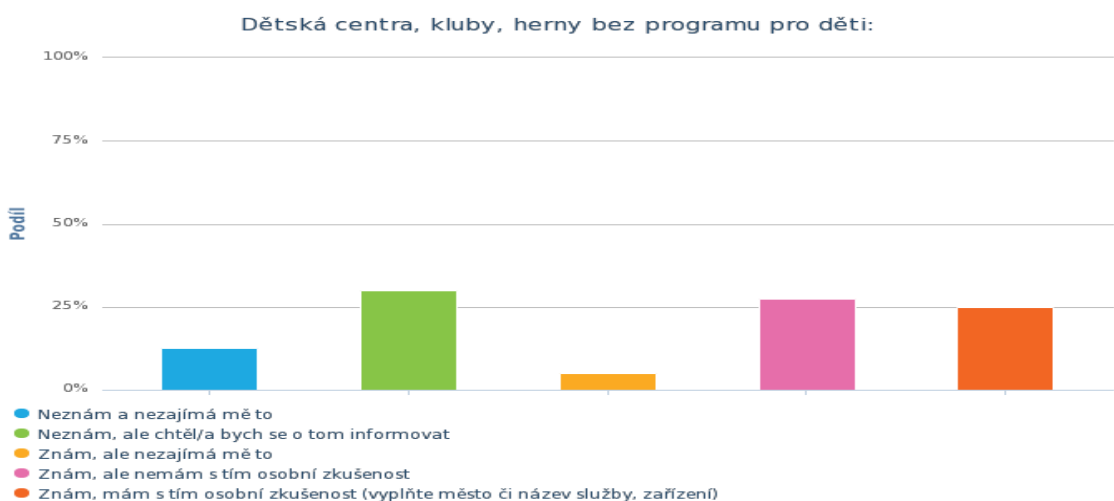

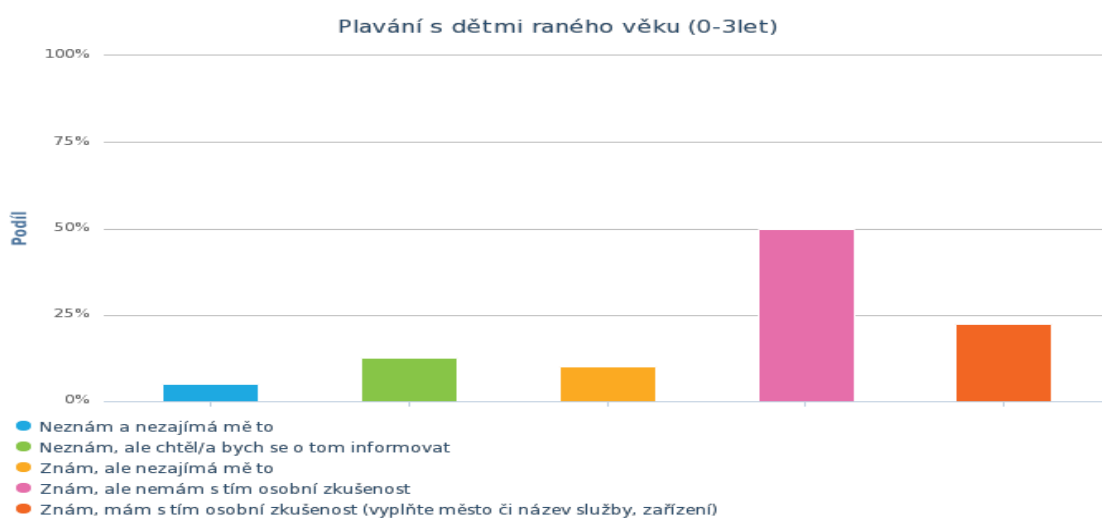
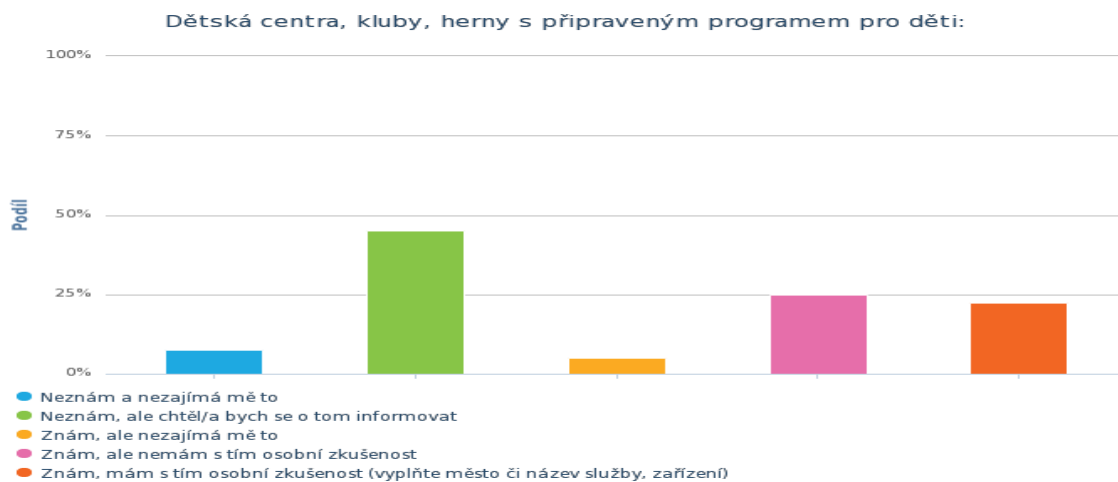
Otázka číslo 5 poukazuje na nejčastější zdroj informací, který si rodiče vyhledávají o službách a zařízeních nabízející volnočasové aktivity. Na první pohled si můžeme všimnout,

že nejlepším zdrojem informací je ústní předání a doporučení a samozřejmě internetové zdroje. V následující doplňující otázce uvádí 83,9 % rodičů, že hledali více zařízení, než si nějaké skutečně vybrali. Pouze 12,9 % rodičů zvolili první službu, kterou našli nebo se o ní informovali. Spoustu rodičů se pak při výběru přiklání na recenze a doporučení od jiných, kteří již měli osobní zkušenost. Proto také vznikl tento výzkum, kde jsou u seznamu služeb a zařízení uvedeny recenze od rodičů, kteří mají osobní zkušenosti se službami a zařízeními.

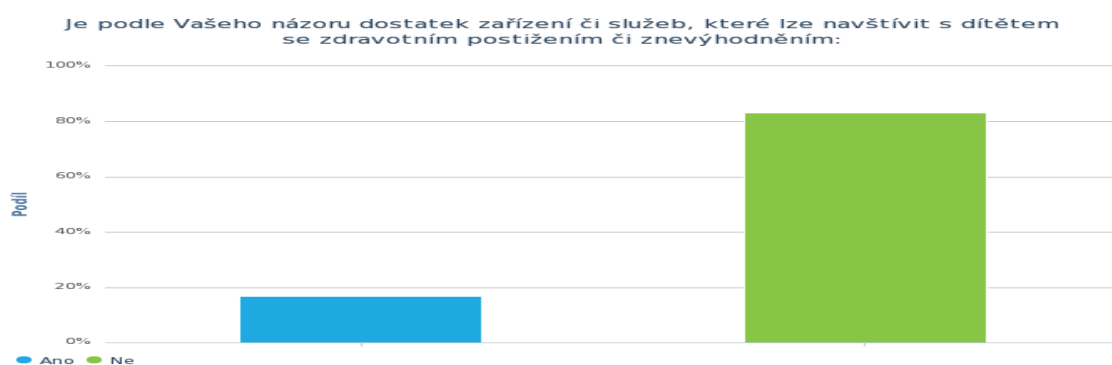

Následující otázky zjišťovaly informovanost rodičů již o jednotlivých druzích služeb a zařízení. Grafy ukazují informovanost rodičů o těchto službách a následně pak popisují ochotu, připravenost a zkušenosti těchto služeb pro děti se zdravotním postižením.

Otázky 12, 13, 14 byly určeny převážně k recenzím a doporučením pro jiné rodiče. Tato doporučení, ochota a připravenost jednotlivých zařízení a služeb jsou popsány výše v seznamu služeb a zařízení nabízející volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku. Závěrečnou otázkou byla otázka, zda si rodiče myslí, že je služeb a zařízení dostatek, a to dle svých vlastních zkušeností, které mají. Většina rodičů se shodla na nedostatku zařízení a služeb.

7.3 Shrnutí

V průběhu analyzování dat a prohlížení konkrétních dotazníků bylo zjištěno, že rodiče dětí se zdravotním postižením v raném věku se snaží informovat o zařízení i službách, které by nabízely volnočasové aktivit dětem i celé jejich rodině. Rodiny s dítětem s lehčím stupněm a druhem zdravotního postižení se většinou setkávají s ochotou, možnostmi, někdy i zkušenostmi ze strany zařízení a služeb, tudíž většinou nastává pozitivní ohlas ze strany rodičů a pravidelné navštěvování těchto služeb, které jsou někdy určené primárně pro děti intaktní. Avšak komplikace nastávají u rodin s dítětem s těžkým zdravotním postižením. Tyto rodiny se zpravidla obracejí na speciálně pedagogická centra, střediska rané péče a dětská centra zaměřená přímo na daný druh postižení jejich dítěte. Tato zařízení mají odborný personál, spoustu zkušeností a profesionální přístup k dětem i k jejich rodinám, a proto se rodiče na ně mnohem častěji obracejí. Tato střediska pořádají pro děti a rodiny setkávání, která jsou pro rodiny s dětmi s těžkým zdravotním postižením místem, kde mohou zažít úspěchy, pochvalu, a hlavně porozumění a společnou řeč s ostatními rodiči, kteří si procházejí stejným obdobím nebo si naopak vzájemně pomáhají, jak některá období překonat, neboť jedna rodina už je má za sebou a jiná rodina ještě před sebou. Další specifickou skupinou, která se nenašla v běžných zařízeních, jež jsou primárně pro děti intaktní, byly rodiny s dětmi s poruchou autistického spektra. PAS je velmi individuální postižení a vyžaduje specifický přístup odborníků. Rodiče dětí s autismem několikrát opakovali v odpovědích, že se ve službách a zařízeních nesešli s neochotou, ale pouze s nevědomostí pracovníků, jak s dítětem správně pracovat. Proto se také rodiče následně obracejí zpět pouze k rané péči a střediskům, které se zaměřují přímo na postižení jejich dítěte a navštěvují akce, pobyty a setkávání zde v těchto zařízeních.

Ve výzkumu bylo na základě názorů rodičů dětí se zdravotním postižením či znevýhodněním zjištěno, že je nedostatek služeb a zařízení, které by nabízely volnočasové aktivity pro tyto děti v raném věku. Zjištění by mohlo být využito k doporučení do praxe, aby se služby a zařízení již vzniklé zabývaly i těmito dětmi, ať již formou vzdělávání personálu nebo přijetí speciálních pedagogů. Další variantou by mohl být vznik nových služeb či zařízení, které by se věnovaly přímo dětem se zdravotním postižením v raném věku. Mohl by být například vytvořen projekt, na jehož základě by vzniklo nové vyhovující zařízení či služba. Vzhledem k tomu, že je v teoretické části často zmiňována a podložena informace a fakt, že volný čas rodiny je velmi důležitý pro další rozvoj dítěte, bylo by v nejlepším pořádku se této problematice věnovat.

Závěr

Volný čas a jeho smysluplná náplň má v dnešní době velký význam, jak u dětí intaktních, tak i u dětí se zdravotním postižením či znevýhodněním. Společné trávení volného času dětí s rodiči je velmi důležité pro sociální kontakt, sociální integraci a celkový vztah mezi rodičem a dítětem. Proto jsme se zabývali v diplomové práci výše uvedenou problematikou trávení volného času rodin s dítětem se zdravotním postižením. Převážně tedy službami a zařízeními, které nabízejí těmto rodinám smysluplné trávení volného času, v některých případech i spojené s rozvojem v různých oblastech – kognitivních, smyslových, psychomotorických, řečových a podobně.

Hlavním cílem práce bylo poskytnout rodičům dětí se zdravotním postižením v raném věku přehledný seznam výše zmíněných zařízení a služeb ve Zlínském kraji. Seznam vyplynul z dílčího cíle, jímž bylo zjistit informovanost rodičů, jejich zkušenosti či zájem o zařízení a služby nabízející dětem se zdravotním postižením volnočasové aktivity a jejich názor, zda je služeb a zařízení pro tyto děti dostatek.

Úvodem je dané téma zakotveno v teoretické části odbornou literaturou a zdroji. Tato část přibližuje čtenáři problematiku a informace o daném tématu. V první kapitole jsou popsány konkrétní pojmy, se kterými se pracovalo v průběhu průzkumu. Dále je uvedena významnost a důležitost volnočasových aktivit u dětí intaktních i dětí se zdravotním postižením či znevýhodněním. Nechybí zde ani zmínka o roli rodiny a rodičů při výběru volnočasových aktivit v životě dítěte.

Druhá část diplomové práce poznává zkušenosti, zájem, informovanost rodičů o zařízeních a službách zabývajících se volnočasovými aktivitami pro děti raného věku se zdravotním postižením ve Zlínském kraji. Dále byl zjišťován názor rodičů, zda je zařízení dostatek. Metodou pro zjištění informací byl zvolen dotazník. V praktické části práce se nachází seznam zařízení a služeb ve Zlínském kraji s podrobným popisem, i se zkušenostmi rodičů, zda jsou daná zařízení vhodná pro děti se zdravotním postižením. Zda se setkali s v zařízeních s ochotou přizpůsobit se, popřípadě jaká je vhodnost podle druhu a stupně postižení. V příloze (Příloha č. 2) lze nalézt zkrácenou verzi seznamu, která by měla sloužit a bude poskytnuta jako informační leták u pediatrů, ve střediscích rané péče atd. pro rodiče dětí se zdravotním postižením. Seznam bude nabídnut všem institucím, které dopomáhali ke sběru dat k tomuto průzkumu.

Seznam literatury

1. BEYER, Jannik a Lone GAMMELTOFT. *Autismus a hra: příprava herních aktivit pro děti s autismem*. Praha: Portál, 2006. Speciální pedagogika (Portál). ISBN 80-7367-157-3.
2. ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1993. 415 s. ISBN 80-7066-534-3.
3. FINKOVÁ, Dita, Veronika RŮŽIČKOVÁ a Kateřina KROUPOVÁ. *Mimoškolní aktivity a speciálněpedagogické působení na osoby se zrakovým postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2012. ISBN 978-80-244-3083-6.
4. FITZNEROVÁ, Ivana. *Máme dítě s handicapem*. Praha: Portál, 2010. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 978-80-7367-663-6.
5. FONTANA, David. *Psychologie ve školní praxi: [příručka pro učitele]*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-063-4.
6. GAMMELTOFT, Lone a Marianne Sollok NORDENHOF. *Autism, play, and social interaction*. Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers, 2007. 978-1-84642-595-0.
7. GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 8085931796.
8. HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogika volného času*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7290-471-6.
9. HANÁKOVÁ, Adéla. *1000 pojmů ze speciální pedagogiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3218-2.
10. HEŘMÁNKOVÁ, I. Hudba v muzikoterapii. Sociální služby, 2009, ročník XI., č. 1
11. HODAŇ, Bohuslav a Tomáš DOHNAL. *Rekreologie*. 2., upr. a rozš. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2197-1.
12. HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.
13. HOUSAROVÁ, Blanka. *Edukace žáků s mentálním postižením a poruchami autistického spektra*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. ISBN isbn978-80-7372-791-8.
14. HUDÁKOVÁ, A. *Ve světě sluchového postižení*. Praha: Středisko rané péče Tamtam, 2005. 101 s. ISBN 80-867-9227-7.

15. KIRBY, Amanda a ILUSTRATED BY SÍAN KOPPEL. *Dyspraxia: the hidden handicap*. London: Souvenir, 2002. ISBN 0285635123.
16. KOPICOVÁ, Veronika. *VOLNÝ ČAS A ZNEVÝHODNĚNÍ ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM*. Brno, 2009. Bakalářská práce. Masaríkova univerzita. Vedoucí práce PhDr. Petra Hamadová, Ph.D.
17. KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.
18. KRAUS, J. et. al. *Dětská mozková obrna*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1018-8.
19. KUNHARTOVÁ, Monika, Miloň POTMĚŠIL a Petra POTMĚŠILOVÁ. *Náročné otcovství: být otcem dítěte s postižením*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3600-9.
20. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.
21. LIEBERMAN, Lauren J. a Jim F. COWART. *Games for people with sensory impairments: strategies for including individuals of all ages*. Champaign, IL: Human Kinetics, c1996. ISBN 0873228901.
22. LUDÍKOVÁ, Libuše. *Kombinované vady*. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1154-7.
23. MATĚJČEK, Zdeněk a Marie POKORNÁ. *Radosti a strasti: kojenci a batolata*. Jinočany: H & H, 1995. ISBN 80-85787-66-0.
24. MATĚJČEK, Zdeněk. *Psychologie nemocných a zdravotně postižených dětí*. 3. přeprac. vyd. Jinočany: H & H, 2001. ISBN 80-86022-92-7.
25. MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-19-9.
26. MICHALÍK, Jan. *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-859-3.
27. MILLAR, Susanna. *The psychology of play*. Harmondsworth: Penguin Books, 1977. Pelican books. ISBN 0-14-020974-3.
28. OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2004. ISBN 80-7083-786-1.
29. PÁVKOVÁ, Jiřina.; HÁJEK, Bedřich; HOFBAUER, Zdeněk, 2002. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-711-6.

30. PICHRT, Martin. *TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ S PORUCHAMI CHOVÁNÍ*. Brno, 2008. Bakalářská práce. MASARYKOVA UNIVERZITA. Vedoucí práce PhDr. Denisa Denglerová, Ph.D.
31. ROUČKOVÁ, Jarmila. *Cvičení a hry pro děti se sluchovým postižením: praktické návody a důležité informace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011. Speciální pedagogika (Portál). ISBN 978-80-7367-932-3.
32. ŘÍČAN, Pavel. *S dětmi chytré a moudře: psychologie výchovy pro rodiče a prarodiče*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0343-8.
33. SACKS, Sharon. a Karen E. WOLFFE. *Teaching social skills to students with visual impairments: from theory to practice*. New York: AFB Press, c2006. ISBN 0-89128-882-1.
34. SEBENIOVÁ, Tereza. *Volnočasové aktivity dětí se sluchovým postižením*. České Budějovice, 2011. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita. Vedoucí práce Ing. Renata Švestková, Ph.D.
35. SKUTIL, Martin. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.
36. SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1733-3.)
37. SOURALOVÁ, Eva. *Vzdělávání hluchoslepých*. Praha: Scientia, 2000. ISBN 80-7183-226-X.
38. STANTON, M. *Understanding cerebral palsy*. London: Jessica Kingsley Publishers. 2012, 224 s. ISBN978-1-84905-060-9.
39. STŘEDOVÁ, Ljuba a Zdenka MARKOVÁ. *Mentálně postižené dítě v rodině*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. Knižnice speciální pedagogiky.
40. ŠERÁK, Michal, 2009. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-551-6.
41. ŠTĚRBOVÁ, Dana. *Pohybové aktivity v životě dětí s hluchoslepotou*. Olomouc, 2007. Bakalářská práce. Univerzita Palackého. Vedoucí práce Kamrád M.
42. ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. 3. vydání. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-60-7.
43. TICHÁ, K. *Metoda snoezelen*. Sociální služby, 2011, ročník XIII., č. 8-9.
44. VACHULOVÁ, Jana, Robert VACHULE, Terezie HRADILKOVÁ, Jiří KADLEC, Milada KADLECOVÁ, Jiří MOJŽÍŠEK, Magdalena RICHTEROVÁ a Terezie

- SKLENIČKOVÁ. *Hry pro těžce zrakově postižené děti*. Praha: Novinář, 1987, 252 s. Malá tyflogická knihovna, sv. 8.
45. VAŠICOVÁ, Lada. *Specifika vzdělávání a volnočasové aktivity mentálně postižených*. Brno, 2010. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati. Vedoucí práce Mgr. Olga Doňková.
46. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.
47. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 5. vydání. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0225-7.
48. VÁŽANSKÝ, Mojmir, 2001. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Print-Typia, spol s.r.o. ISBN 8091737-9-9.
49. WIENER, Pavel. *Prostorová orientace zrakově postižených*. 3., upr. vyd. Praha: [Institut rehabilitace zrakově postižených UK FHS], 2006. ISBN 80-239-6775-4.

Seznam internetových zdrojů

1. HUGHES, Z. Children's Leisure Activities [on-line] Santa Monica, USA. Leaf Group Ltd. Poslední změna 26. 9. 2017. EVERYDAYLIFE.GLOBALPOST.COM [cit. 2018-02-18]. Dostupné na: <http://everydaylife.globalpost.com/childrens-leisure-activities-5039.html>
2. WORLD HEALTH ORGANIZATION. International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH). [on-line] Geneve: WHO, 1980. Poslední změna 2. 3. 2018. [cit. 2018-02-25]. Dostupné na <http://www.who.int/classifications/icf/en/>
3. KOUCKÁ, P. Mýtus kvalitního času. [on-line]. PSYCHOLOGIE.CZ. Praha. Publikování 19. 8. 2014 [cit. 2018-02-25]. Dostupné na: <http://psychologie.cz/mytus-kvalitniho-casu/> .
4. NEKKY: baby club [online]. Zlín: 2018 [cit. 2018-05-31]. Dostupné z: <http://www.nekky.cz/miminka-rodice/nezna-naruc-kurz-cviceni-manipulace-s-detmi/>
5. SINGEROVÁ (FIŠEROVÁ), H. Září není jen škola, ale i dětské kroužky. [on-line] VITALIA.CZ. Praha. Publikování 31. 8. 2009 [cit. 2018-02-19]. Dostupné na: <http://www.vitalia.cz/clanky/zari-neni-jen-skola-ale-i-detske-krouzky/>.
6. SOCHOROVÁ, Libuše. Didaktická hra a její význam ve vyučování. *RVP: Metodický materiál inspirace a zkušenosti učitelů* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2011. Publikováno 26.10.2011 [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/13271/DIDAKTICKA-HRA-A-JEJ.../>

7. ŠANCE DĚTEM: Pomáháme dětem, které v životě neměly štěstí [online]. Praha: Obecně prospěšná společnost Sirius, 2012 [cit. 2018-02-17]. Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/>
8. ŠTĚPÁNKOVÁ, Jitka. [online]. *ALFABET.cz: Informační servis pro rodiče dětí se zdravotním postižením*. Praha: Alfa Human Service, 2016 [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: www.alfabet.cz
9. Vyhláška č. 74/2005 Sb. ve znění vyhlášky č. 109/2011 Sb., o zájmovém vzdělávání. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Praha. Publikování 2011, [cit. 2018-02-26], dostupné z: www.msmt.cz
10. WALKER, P.; SHOULTZ, B. Podpora dětí a mládeže s postižením v integrovaných rekreačních a volnočasových aktivitách [online]. Praha, 2003. [cit. 2018-02-26] Dostupné na www.dobromysl.cz

Seznam zkratek

SPC = speciálně pedagogické centrum

SRP = středisko rané péče

PPP = pedagogicko psychologická poradna

ADHD = Attention Deficit Hyperactivity Disorder (Porucha pozornosti s hyperaktivitou)

ADD = Attention Deficit Disorder (porucha pozornosti)

ZDVOP = Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

SAS = Sociálně aktivizační služby

KP = Krizová pomoc

EU = Evropská unie

ZTP = Zvlášť těžce postižen

ZTP/P = Zvlášť těžce postižen s průvodcem

AAK = Alternativní a augmentativní komunikace

VOKS = Výměnný obrázkový komunikační systém

PAS = Porucha autistického spektra

DMO = Dětská mozková obrna

OSPOD = Orgán sociálně – právní ochrany dětí

DDM = Dům dětí a mládeže

IQ = Inteligenční kvocient

MŠMT = Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

WHO = World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)

ICIDH = International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník o informovanosti rodičů o službách a zařízeních nabízející volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku

Příloha č. 2 – Zkrácený seznam zařízení a služeb nabízející volnočasové aktivity pro děti raného věku

Přílohy

Příloha č. 1 - Dotazník o informovanosti rodičů o službách a zařízeních nabízející volnočasové aktivity dětem se zdravotním postižením v raném věku

Vážení rodiče,

Jsem studentkou magisterského studia, v oboru Speciální pedagogika – poradenství se zaměřením na raný věk, na Univerzitě Palackého v Olomouci. Chtěla bych Vás požádat o pomoc při mém výzkumu a poprosit Vás o vyplnění tohoto dotazníku, který se zaměřuje na služby a zařízení, které se zabývají volnočasovými aktivitami pro děti raného věku (0-7let) se zdravotním znevýhodněním a zdravotním postižením. Cílem práce je poskytnout rodičům dětí se zdravotním postižením přehledný seznam výše zmíněných zařízení a služeb (př. plavání, dětská centra, kluby, aj.).

Dotazník je anonymní, všechny Vámi poskytnuté údaje využiji pouze k zpracování diplomové práce.

Za Vaši ochotu a čas strávený při vyplňování dotazníku předem děkuji.

1. Pohlaví rodiče

- Žena
- Muž

2. Počet dětí

- 0 (těhotenství)
- 1
- 2 a více

3. Věk a postižení dítěte:

- Věk: _____
- Postižení: _____

4. Zajímali jste se již o to, jaké jsou služby či zařízení zabývající se volnočasovými aktivitami pro děti raného věku?

- Ne, nemám zájem o tyto informace
- Ne, ale mám zájem o tyto informace
- Ano, ale nemám s nimi osobní zkušenost
- Ano, mám s nimi i osobní zkušenost

5. Jak jste se o zařízení, službách dozvěděli?

- Internet
- Ústní předání, doporučení od známých
- Pediatr
- Letáčky
- Jiné (vypište): _____

6. Při hledání jsem:

- Zvolil/a první zařízení, službu, kterou jsem našla
- Hledal/a jsem více zařízení, služeb
- Jiné: _____

7. Podle čeho jste zařízení, služby vybírali?

- Recenze
- Osobní zkušenost
- Doporučení od známých
- Informace na internetové stránce či z letáku
- Jiné: _____

8. Zaškrtněte tvrzení, které nejvíce odpovídá vaší zkušenosti nebo zájmu: Zařízení a služby:

Plavání s dětmi raného věku (0-3let):

- Neznám a nezajímá mě to
 - Neznám, ale chtěl/a bych se o tom informovat
 - Zním, ale nezajímá mě to
 - Zním, ale nemám s tím osobní zkušenost
 - Zním, mám s tím osobní zkušenost
- Pokud jste označili poslední odpověď, vyplňte město či název služby, zařízení:

Dětská centra, kluby, herny s připraveným programem pro děti:

- Neznám a nezajímá mě to
 - Neznám, ale chtěl/a bych se o tom informovat
 - Zním, ale nezajímá mě to
 - Zním, ale nemám s tím osobní zkušenost
 - Zním, mám s tím osobní zkušenost
- Pokud jste označili poslední odpověď, vyplňte město či název služby, zařízení:

Dětská centra, kluby, herny bez programu pro děti:

- Neznám a nezajímá mě to
- Neznám, ale chtěl/a bych se o tom informovat
- Zním, ale nezajímá mě to
- Zním, ale nemám s tím osobní zkušenost
- Zním, mám s tím osobní zkušenost

Pokud jste označili poslední odpověď, vyplňte město či název služby, zařízení:

Pokud znáte jiná zařízení, služby, volnočasové aktivity pro děti raného věku (0-3let), které nejsou výše uvedeny, napište je zde (název zařízení nebo služby, město, kde se nachází):

- _____
- _____
- _____

NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY JSOU URČENY PRO RODIČE, KTEŘÍ MAJÍ OSOBNÍ ZKUŠENOST S NĚJAKÝM Z VÝŠE UVEDENÝCH ZAŘÍZENÍ ČI SLUŽEB:

9. Byla zařízení, služby připravené na dítě se zdravotním postižením či znevýhodněním (pomůcky, bezbariérové prostory, odborná znalost problematiky postižení, znevýhodnění):

- Ano
Zařízení, služby, které byly připraveny: _____
- Ne
Zařízení, služby, které nebyly připraveny: _____

10. Měla zařízení, služby zkušenosti s dětmi se zdravotním postižením či znevýhodněním:

- Ano
Zařízení, služby, které měly zkušenosti: _____
- Ne
Zařízení, služby, které neměly zkušenosti: _____

11. V zařízeních, při službách jsme se setkali:

- S ochotou přizpůsobit se specifickým potřebám dítěte

Zařízení, služby, které byly ochotny se přizpůsobit: _____

- S neochotou přizpůsobit se specifickým potřebám dítěte

Zařízení, služby, které nebyly ochotny se přizpůsobit: _____

12. Je podle Vašeho názoru dostatek zařízení či služeb, které lze navštívit s dítětem se zdravotním postižením či znevýhodněním:

- Ano

- Ne

Příloha č. 2 - Zkrácený seznam zařízení a služeb nabízející volnočasové aktivity pro děti raného věku

Dětská centra, kluby, herny s programem i bez programu

Smajlíkov - ul. 28.října 1521; 68601 Uherské Hradiště; Tel. 778 075 884; e-mail: info@smajlikov.cz

Smajlíkov je dětské zábavné centrum bez programu. Hlavní cílovou skupinou jsou děti od 2-12 let. Avšak zábavu si zde najdou i menší děti. Z vlastních zkušeností rodičů vyplývajících z dotazníků v zábavném centru Smajlíkov nebyli předem připraveni na specifické potřeby dětí se zdravotním postižením, ale byli ochotni se přizpůsobit v rámci svých možností.

Balu dětská herna - nám. 1. máje 2057; 688 01 Uherský Brod; tel.: +420 732 440 547

Balu je drobnější dětská herna, která je určena pro děti od nejujtějšího věku, ale i pro starší. Podle recenzí rodičů je zde možnost se s paní majitelkou domluvit na čemkoliv, pokud je to v jejich kompetencích a silách, ale co se týče dětí s těžším zdravotním postižením mají rodiče zodpovídající v dotaznících spíše negativní zkušenost.

Trpasliček – Riegrovo náměstí 146/39, 76701 Kroměříž; tel.: +420 777 803 248

Další malá dětská herna pro děti, kde si zahrají děti mladší i starší. Většina heren má svá pravidla, které musí děti dodržovat, proto jsou tyto herny vhodné pro děti s lehčím zdravotním postižením či znevýhodněním. Pro rodiče s dětmi s těžším postižením by mohly být doporučeny raději zařízení, které jsou specializované přímo pro ně. Samozřejmě vždy musí rodič zvážit individuální možnosti a schopnosti svého dítěte.

Pohádkové lázně - Pivovarská 6, 75661 Rožnov pod Radhoštěm, tel.: +420 733 644 337

V Rožnově se nachází dětské zábavní centrum s dětským hřištěm a solnou křišťálovou jeskyní. Pobyt v solné jeskyni zklidňuje, eliminuje stres, regeneruje organismus a je vřele doporučován osobám s dýchacími potížemi či kožními problémy, neboť sůl má silné antibakteriální účinky.

Galaxie Zlín - Vršava 679, Zlín, 760 01, tel.: +420 571 118 980, email: info@galaxiezlin.cz

Galaxie je zábavný dětský park pro celou rodinu. Dětská herna je určena pro děti od 2 do 18 let. Na svých stránkách v kolonce vstupenek mají uvedeno, že děti s průkazem ZTP a ZTP/P mají vstup zdarma. Z odpovědí rodičů v dotaznících je tento park připraven i na děti se zdravotním postižením či znevýhodněním. Dále rodiče konstatovali ochotu personálu přizpůsobit se individuálním potřebám a možnostem dítěte s postižením a taky

už mají s dětmi s postižením zkušenosti. Galaxie Zlín je parkem, centrem pro děti, který by rodiče doporučili.

Beruška – Panská 24, Kunovice, 686 04, tel.: 774 224 887, email: vidrusa@centrum.cz

Centrum Beruška umožňuje rodičům a jejich dětem rozvíjení sociálních aktivit, čímž dopomáhá rodičům dostat se z izolace každodenního domácího života. V dotaznících nám rodiče toto centrum hodnotí velmi kladně. Zařízení je podle nich připraveno na děti se zdravotním postižením a v případě nejasností, neznalostí a jsou ochotni se přizpůsobit specifickým schopnostem a možnostem dítěte.

Dětské centrum Štěpnice – Štěpnická 1188, Uherské Hradiště 68606, tel.: 774 205 420, email: centrumstepnice@seznam.cz

Dětské centrum je zaměřeno na děti od narození po 12 let. V dětském centru Štěpnice za své děti zodpovídají rodiče. Avšak centrum nabízí akce, kdy děti hlídají, dále pořádá centrum semináře pro rodiče a oslavy pro děti.

Mateřské centrum srdíčko – Školní 1582, 769 01 Holešov; Email: m.c.srdicko@seznam.cz, tel. 573 397163.

Mateřské centrum srdíčko je komunitní dětské centrum nasměřované svou náplní a svým programem zejména na rodiny s dětmi v raném věku. Rodičům je nabízeno poradenství, a to i ve spolupráci s odborníky.

Nekky Baby Club – Valachův Žleb 5371 a Městské lázně, Hradská 888, 760 05 Zlín, tel.: +420 736 520 494, email: info@nekky.cz

Snaží se pomáhat rodičům učit své děti objevovat svět na suchu i ve vodě. Kurz handling – jde o správné polohování a stimulaci dítěte k pohybu a správnému rozvoji psychomotorického vývoje. Z recenzí rodičů v dotaznících vyplývá, že centrum Nekky je připraveno převážně na děti s poruchou psychomotorického vývoje, tělesným postižením či lehčími postiženími. Pokud jde o postižení poruchy autistického spektra, tak nám udávají rodiče, že centrum nemělo zkušenosti, ale snažili se přizpůsobit a byli ochotni se pokusit rodičům a dítěti vyhovět, pomoci.

Občanské sdružení Za sklem - J. A. Bati 5520, 760 01 Zlín, tel.: 603 816 230, e-mail: info@zasklem.com

Sdružení, jehož cílovou skupinou jsou osoby s poruchou autistického spektra. Pro situace, akce a besedy s těmito dětmi jsou odborně připraveny a v problematice jsou odborníky, takže rodiče toto sdružení doporučují a mají s ním pozitivní zkušenosti.

Akropolis – Stará Tenice 1195, 686 01 Uherské Hradiště, tel.: +420 608 851 095

Akropolis se soustředí na posilování rodiny a na rozvoj rodičovských kompetencí. Poslední dobou se Akropolis zaměřuje na práci s dětmi se specifickými potřebami jako jsou děti s ADHD, poruchou učení, či poruchou autistického spektra. Prostřednictvím Snoezelen se snaží centrum rozvíjet u dětí smyslové vnímání a usnadnit integraci do společnosti a mezi vrstevníky. Smyslem a cílem speciálně pedagogické poradny, která je v Akropolis, je umožnit veřejnosti bezplatné poradenství se speciálním pedagogem. Centrum Akropolis je doporučeno pro rodiče dětí se zdravotním postižením či znevýhodněním. Je zde přítomný odborný personál, zkušenosti i ochota k těmto dětem a jejich rodinám.

Matýsek – Komenského 268, 763 61 Napajedla, tel.: 577 944 091, email: ddmnap@zlinedu.cz

Jedná se o příspěvkovou organizaci. Zaměřuje se na pravidelnou zájmovou aktivitu, nabídku příležitostných a spontánních činností. O DDM Matýsek nám psala maminka s dítětem s poruchou autistického spektra, zmiňovala, že nejde o neochotu při práci s dítětem, ale spíše o neznalost a nevědomost, jak pracovat s dítětem s autismem. V několika dotaznících se objevilo tvrzení rodičů, že v dětských centrech, které nejsou zaměřeny přímo na PAS, se setkávají s neznalostí problematiky tohoto postižení, tudíž neví, jak pracovat s těmito dětmi.

Klubíčko – Albertova 4062/8, 767 01 Kroměříž, tel.: 737206708, email: klubickokm@klubickokm.cz

Jedná se o centrum zaměřující se na rodiče s dětmi a jejich vzájemné trávení volného času. Nabízí poradenství, vzdělávání i volnočasové aktivity. Dále nabízí rodinám konzultaci s různými odborníky od psychologa, sociálního pracovníka, speciálního pedagoga, logopeda a podobně. Centrum Klubíčko nabízí besedy, semináře na téma rodina se specifickými potřebami, ať už se jedná o dítě se zdravotním postižením, tak i o rodiny v nepříznivé životní situaci a podobně.

Vlnka – Středová 5668, 760 05 Zlín, tel.: +420 737 501 502, email: info@dcvlnka.cz

Dětské centrum Vlnka nabízí plavání, cvičení s miminky podle věku a masáže.

DC Beruška – Podlesí IV/5375 Zlín – Jižní svahy 760 01; Ševcovská 3350/8, tel.: +420 725 693 200, +420 739 066 167, email: info@beruskazlin.cz

Program je pro nejmenší miminka i pro větší děti. Hlavní náplní a cílem je uspokojení potřeb dítěte v oblasti kognitivní, sociální, fyziologické a emocionální. Dalším posláním je rozvíjet a posilovat potenciál a individualitu každého dítěte, což pomáhá k pocitu tělesné,

sociální a duševní pohody. Dětské centrum Beruška respektuje věkové zákonitosti, individuální potřeby a rodinné tradice.

Dětský svět Floria – Velehradská 4080, 767 01 Kroměříž, tel.: 724 609 790, email: info@detskysvetkromeriz.cz

Dětský svět Floria v Kroměříži je unikátní zábavní park, který nabízí vyžití pro celou rodinu za jakéhokoli počasí.

Mateřské centrum Slavičín – K Hájenkám 354, 763 21 Slavičín, tel.: 731 870 221, email: info@mc.slavicin.org

Mateřské centrum Slavičín nabízí hernu pro malé děti, programy pro děti s rodiči. Většina dětských center je přizpůsobena pro děti intaktní a je na domluvě mezi rodičem a pracovníky dětského centra, zda jsou schopni s ochotni se přizpůsobit zdravotnímu postižení či jiným specifickým potřebám dítěte. S lehkým postižením většinou nemají dětská centra problém a snaží se vyhovět rodičům i dětem.

Mateřské centrum Kolovrátek - 5. května 1700, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm, tel.: 606 55 22 85, email: mckolovratek@centrum.cz

Opět se jedná o mateřské centrum pro rodiče s dětmi, které nabízí program s ohledem na specifické požadavky návštěvníků jako jsou těhotné maminky, maminky a tatínci s různě starými dětmi. Zde mohou patřit i rodiny s dítětem s postižením, avšak opět záleží na tom, o jaký druh a stupeň postižení se jedná.

Rodinné a mateřské centrum Sluníčko – Jasenice 943, 755 01 Vsetín, tel.: +420 737 502 215, email: mc-vsetin@seznam.cz

Rodinné a mateřské centrum Sluníčko je přizpůsobeno pro rodiče s dětmi od nejtětlejšího věku. Nesmíme opomenout odborné zázemí přímo v centru – sociální pracovnice v centru, poradenství – psychologické, právní, speciální pedagog, logopedické poradenství a další. Mezi svou cílovou skupinu, které se věnují řadí rodiny fungující, v rozvodovém a porozvodovém konfliktu, se závislým členem rodiny, s postiženým členem rodiny, s výchovnými problémy, s výskytem domácího násilí, rodiny ohrožené sociální izolací a další.

Malenka - Ul. 1.května, Brumov 1030, 76331 Brumov-Bylnice, Brumov, tel.: +420 733 755 932

Malenka je rodinné a mateřské centrum nacházející se v Brumově. Rodičům a dětem poskytuje hernu ke hraní, programy pro děti i pro rodiče, poradenství s odbornými pracovníky centra, aktivity šité na míru a společné akce pro rodiny s dětmi.

Kaštánek – Kramolišova 126, 76601 Valašské Klobouky, tel.: +420 604 522 581, email: rcvk@seznam.cz

Kaštánek je rodinné a komunitní centrum. Je neziskovou organizací, která sdružuje aktivní rodiče, děti a přátele. Nabízí profesionální péči o děti, kroužky snoezelen, psychologické poradenství nebo půjčovnu či hernu. V péči o děti se specifickými potřebami se ochotně snaží s rodiči domluvit a zjistit informace o dítěti a rodině. Pokud je v kompetencích a možnostech centra dítě přijmout mezi sebe, rádi jej přijmou. V centru je nabízeno přímo i psychologické poradenství. V psychologickém poradenství je zahrnuto odborné individuální poradenství, přes snoezelen, supervize, balintovské skupiny, až po mediace a terapie.

Kamarád – Nenuda o.s. - Zlín, Gahurova 5265, tel.: +420 777 779 027, email: kamarad@nenuda.eu

Sdružení se zaměřuje od roku 2018 i na děti se specifickými potřebami, mají k dispozici snoezelen i odborný personál pro rodiny s těmito dětmi. Zaměřují se především na děti s ADHD (porucha pozornosti s hyperaktivitou) a na děti s poruchami chování a učení.

Domino – Osvoboditelů 3778 a Družstevní 4514 760 01 Zlín, tel.: +420 739 141 082, email: info@idomino.eu

Domino je krajskou neziskovou organizací, která se věnuje dětem, mládeži a rodině celkově. Služba je rozšířena po Zlínském kraji do měst jako Zlín, Otrokovice, Uherský Brod, Uherské Hradiště, Chvalčov, Slušovice. Cílem a posláním je podpora zdravého fungování rodin s dětmi, pomoc rodinám s problémy, rodinám s dětmi se specifickými potřebami, upevňování a rozvíjení rodičovských rolí, integrace rodin do společnosti, prevence a preventivní programy pro rodiny, u kterých hrozí sociální vyloučení ze společnosti a následná pomoc při začleňování do společnosti. Pro rodiny a děti jsou nabízeny volnočasové aktivity jako jsou tábory, jednorázové akce, pravidelné kroužky.

Kenny – Štěchovice 1325, 767 01 Kroměříž, tel.: 736 520 42, email: kromeriz@kenny.cz

S centrem Nekky se pojí jméno Eva Kiedroňová. Tato žena je uznávanou autorkou metody péče o dítě a rozvoje kojence v souladu s jeho psychomotorickým vývojem. V centru Kenny nabízejí program pro děti se zrakovým postižením pod kvalifikovaným vedením.

Plavání s miminky a dětmi raného věku

Nekky Zlín

Vaničkování i plavání pro děti pozitivně působí na posílení břišních i zádových svalů miminka. Posiluje hluboký stabilizační systém a pozitivně ovlivňuje vývoj psychiky a řeči v pozdějším věku.

Vlnka Zlín

Programy plavání s miminky od narození v domácím prostředí, od tří měsíců ve vaně a od šesti měsíců s rodiči v bazénu. Děti se od nejtělejšího věku otužují a získávají návyk na pohybovou aktivitu a berou ji jako přirozenou součást svého života.

Aquacentrum Zdounky

Plavání probíhá v bazéně se slanou vodou o teplotě 32 stupňů celsia. Od šesti týdnů probíhá plavání ve vaničkách. Plavání dětí s rodiči napomáhá v psychomotorickém vývoji batolat, kojenců i starších dětí, má kladný vliv na zdraví, otužování, dýchání, podpurný aparát, trávení a spánek dítěte.

Kenny Zlín

Kenny Zlín nabízí speciální plavání pro děti se zrakovým postižením nebo s kombinovaným postižením. Cílem plavání pro děti se zrakovým postižením je využití rehabilitačního působení vodního prostředí, zvýšení podnětů pro celkový rozvoj dítěte, seznámení se s vodou a možnost bezpečného pohybování se ve vodě s radostí. To všechno probíhá pod vedením kvalifikovaného instruktora.

Baby club Katka – Uherský Ostroh 687 24, tel.: +420 604 25 76 85, email: babyclub.katka@seznam.cz

Slibuje rodičům plnou adaptabilitu dětí i rodičů na vodní prostředí formou hry. Veškerou aktivitu se snaží prokládat písničkami, říkankami, barevnými nafukovacími hračkami, různými plaveckými pomůckami s příjemnou atmosférou plnou lásky k dětem a rodinám.

Delfínek – Valašská 1657, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm, tel.: +420 773 930 063, email: info@plavanidetidelfinek.cz

Delfínek pravidelné plavání s dětmi od narození do třinácti let věku. Hlavním důvodem, proč by se rodiče měli rozhodnout pro plavání s dětmi je relaxace, prohloubení spánku, chuti k jídlu, vývoj psychomotorické vyspělosti, podpora při rehabilitaci a zvyšování vitální kapacity

plic. Programy jsou opět rozděleny od narození do šesti měsíců jako plavání ve vaničkách, od půl roku dítěte pak v bazénu s rodičem.

Oceánie – Kouty 803, 75701 Valašské Meziříčí, tel.: +420 603 254 422, email: centrum.oceanie@seznam.cz

Jedná se o centrum, které poskytuje plavání ro děti od narození do šesti let věku. Plavání probíhá v Rožnově pod Radhoštěm, ve Valašském Meziříčí i ve Vsetíně.

Baby club Uherské Hradiště – Stará Tenice 1213, 68601 Uherské Hradiště, +420 608 863 417, email: babyclub_uh@volny.cz

Zakladatelkou celého plavání na jižní Moravě je paní Jitka Slivečková, která působí v Baby clubu v Uherském Hradišti. Plavání probíhá nejen v Uherském Hradišti, ale taky v Uherském Brodě v rehabilitačním oddělení polikliniky a v Luhačovicích ve sportovním středisku Radostová. Věnují se dětem nejen intaktním, ale taky dětem předčasně narozeným či s naroušeným či opožděným vývojem psychomotorických funkcí nebo jinými vývojovými odchylkami. V tomto případě slouží plavání s dítětem jako doplněk k rehabilitačnímu cvičení.

Volnočasové aktivity nabízené speciálně-pedagogickými středisky, středisky rané péče a dětskými centry pro děti se zdravotním postižením či znevýhodněním

SPC Zlín – Středová 4694, 760 05 Zlín – Jižní Svahy, tel.: 577 241 256, email: spc@skola-spc.cz

Speciálně pedagogické centrum ve Zlíně je školským poradenským zařízením. Cílová skupina, které se věnuje toto školské poradenské zařízení, jsou děti se souběžným postižením více vadami, s tělesným postižením, s poruchami autistického spektra a klientům se zdravotním znevýhodněním. SPC má hlavní sídlo ve Zlíně, avšak má pracoviště i v Uherském Hradišti. Pořádají pro děti a jejich rodiny besedy, výlety a srazy.

SPC – Lazy VI 3695, 760 05 Zlín, tel.: 605 981 997, email: lenka.mikulaskova@ddskolyzlin.cz

Cílová skupina tohoto SPC jsou děti, klienti se zrakovým a mentálním postižením. Pracoviště jsou na adrese Lazy, dále na ulici Mostní 2397 a ve Valašském meziříčí na ulici Vodní 782.

SPC Kroměříž – Pavlákova 3942, Kroměříž 767 01, tel.: 734 684 132, email: kromeriz.spc@msazskm.cz

SPC v Kroměříži se věnuje rodinám a dětem s kombinovaným postižením. Pracoviště na ulici Pavlákova, na ulici F. Vančury 3695 v Kroměříži a odloučené pracoviště ve Valašském Meziříčí v ulici Křižná 782.

SPC Valašské Meziříčí - Vsetínská 454, Valašské Meziříčí 757 01, tel.: +420 576 809 839, email: spc.sluch.valmez@seznam.cz

SPC ve Valašském Meziříčí se zaměřuje na klientelu dětí se sluchovým postižením nebo vadami řeči.

SRP Educo – Chlumská 453, 763 02 Zlín – Louky, tel.: 739 777 729, email: ranapece.zlin@volny.cz

Raná péče je terénní sociální služba, popřípadě doplněna ambulantní formou, která je poskytována dítěti a rodičům dítěte ve věku od narození do 7 let, které je zdravotně postižené nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu. Cílovou skupinou jsou děti s kombinovaným, mentálním, tělesným postižením nebo s autismem.

Z dotazníků je zřejmé, že rodiče nejčastěji uvádějí Educo jako jedním ze zdrojů, kde nejlépe a nejkvalitněji tráví svůj volný čas. Vzhledem k pořádání jednorázových akcí, kde se setkávají rodiče s dětmi s postižením, se cítí rodiny i děti dobře a čas trávený mezi „svými“ se dá pokládat jako smysluplně trávený volný čas. Jelikož jsou setkání vždy pod vedením odborníků z řad speciálních pedagogů a sociálních pracovníků, tak se při trávení volného času zaštiťuje i vhodný rozvoj dítě spojený s hrou.

Společnost pro ranou péči – Burešov 4886, 760 01 Zlín 1, tel.: 777 234 035, email: olomouc@ranapece.cz

Jde o detašované pracoviště z centrálního pracoviště v Olomouci. Společnost pro ranou péči se věnuje dětem a rodinám s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením.

Auxilium – Vsetín, Nemocniční 945, tel.: +420 603 823 293, email: rana.pece@auxilium.cz

Cílovou skupinou jsou děti, klienti s těžkým stupněm zdravotního postižení a jejich rodiny. Auxilium pořádá setkávání těchto rodin s dětmi, besedy, přednášky na tematiku zdravotního postižení. Rodiny si na setkávání mohou vyměňovat zkušenosti, názory, radostné chvíle a pokroky svých dětí a podobně. Tohle jsou pro rodiny s dítětem se zdravotním postižením důležité chvíle, kdy se mohou plnohodnotně zapojit do konverzace o svém dítěti,

získat spoustu informací a zkušeností od jiných rodičů, jelikož si prošly podobným obdobím jako oni sami.

Dětské centrum Zlín - Burešov 3675, 760 01 Zlín, tel.: 577 436 110, email: dczlin@dczlin.cz

Dětské centrum Zlín řadíme do této kategorie, jelikož poskytuje pomoc dětem v nouzi, ale také nabízí volnočasové aktivity pro děti i rodinu. Dětské centrum nabízí tři služby pro rodiče s dětmi. První službou je Krizová pomoc (KP). Druhé je zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP). Pro děti je zde možnost návštěvy u koní (hipoterapie), pro nejmenší spoustu hraček, plyšáků. V personálu se nachází speciální pedagogové, psychologové, sociální pracovníci apod. Další službou je sociálně aktivizační služba (SAS). Pracovníci celého centra se snaží pracovat dle svých odborných zkušeností a znalostí a myslet při tom v nejlepším zájmu dítěte.